Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 104 (6683) | 8 мая 1940 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

Всесоюзная библиотека

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Насустрач XVIII з'езду КП(б)Б!

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ:

А. Стэрлін — Ажывілася партыйная работа.
Л. Горфінкель — Ваенны аддзел гаркома.
А. Рубінец — Работа цэхавых партгруп.
XIV акруговая партыйная канферэнцыя БАВА.

IV Сесія Вярхоўнага Савета БССР. Спрэчкі па дакладу аб дзяржаўным бюджэце БССР на 1940 год.

Прамова дэпутата **Озірскага А. Б.**
Прамова дэпутата **Царонка С. І.**
Прамова дэпутата **Уралавай Е. І.**
Прамова Народнага Камісара Аховы Здароўя БССР тав. **Новікава І. А.**
Прамова дэпутата **Былінскага В. П.**
Прамова дэпутата **Свінцова А. А.**
Прамова дэпутата **Пятроўскай М. К.**
Прамова дэпутата **Ледзянёва В. В.**
Прамова дэпутата **Хацько І. С.**
Прамова дэпутата **Мальцава С. І.**
Прамова дэпутата **Захарава І. А.**

Дзе-ж выкананне абавязацельстваў? (Артыкул «Правды» ад 7/V—1940 г.).

ЗА РУБЯЖОМ:

Ваенныя дзеянні ў Нарвегіі.
Волгукі ЗША на няўдачы англійскіх войск у Нарвегіі.
Лёс галоўнакамандуючага нарвежскай арміі.
Апублікаванне спіска загінуўшых англійскіх лётчыкаў.
Выступленне Саймона.
Прыбыццё Кута ў Лондан.
Дзейнасць адміністратыўнага савета ў Нарвегіі.
Святкаванне за рубяжом стагоддзя з дня нараджэння Чайкоўскага.

Дастойна сустрэнем XVIII з'езд КП(б)Б!

15 мая 1940 г. у Мінску — сталіцы арэнаноснай Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі — адкрыецца XVIII з'езд КП(б)Б.

Прайшоўшы час пасля XVII з'езда КП(б)Б насычан велізарнымі падзеямі ў жыцці савецкага народа. Прайшло нямногім больш года пасля гістарычнага XVIII з'езда Усесаюзнай Комуністычнай партыі большэвікоў, з'езда, які намеціў велічную праграму завяршэння будаўніцтва сацыялістычнага грамадства ў нашай краіне і паступовага пераходу да комунізма.

Гістарычныя рашэнні XVIII з'езда ВКП(б) былі той асновай, на якой базіравалася ўся работа партыйных арганізацый за справаздачны перыяд. Комуністычная партыя большэвікоў Беларусі пад кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і ЦК КП(б)Б за гэты перыяд дабілася велізарных поспехаў ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі — у прамысловасці, сельскай гаспадарцы, у будаўніцтве культуры — нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу. Змагаючыся за ажыццяўленне рашэнняў XVIII з'езда ВКП(б), беларуская партыйная арганізацыя значна вырасла колькасна, умацавала сувязі з беспартыйнымі масамі. У рады партыі прынята многа перадавых людзей — стахановцаў прамысловасці і транспарта; майстроў высокіх сталінскіх ураджаяў — камбайнераў, трактарыстаў, аграномаў, старшынь калгасаў; настаўнікаў, работнікаў культуры і мастацтваў, — людзей, паказаўшых па справе сваю адданасць партыі Леніна—Сталіна.

Справаздачны перыяд быў перыядам ня́стомнай барацьбы за ўмацаванне партыйных радоў, за дасягненне новых поспехаў у сацыялістычным будаўніцтве. З часу абмеркавання прыёму ў рады партыі ў КП(б)Б прынята (з 1 кастрычніка 1936 г. па 1 красавіка 1940 г.) у кандыдаты партыі 27.155 чалавек і пераведзена з кандыдатаў у члены ВКП(б) — 11.946 чалавек. У тым ліку прынята за перыяд з XVIII з'езда ВКП(б) да XVIII з'езда КП(б)Б (даныя на 1 красавіка 1940 г.) у кандыдаты—15.396 чалавек і ў члены КП(б)Б — 7.619 чалавек.

Комуністычная партыя большэвікоў Беларусі ідзе да свайго з'езда адзінай, маналітнай, моцна згуртаванай вакол ленінска-сталінскага Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай Комуністычнай партыі большэвікоў, вакол свайго правадыра і настаўніка — вялікага Сталіна.

Лепшыя сыны нашай партыі, якія збяруцца на з'езд КП(б)Б, падвядуць вынікі велізарнай работы, праробленай прапоўнымі нашай з'яднанай Беларусі пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, і памецяць далейшыя мерапрыемствы па выкананню баявых задач, пастаўленых XVIII з'ездам ВКП(б) перад краінай у трэцяй сталінскай пяцігодцы.

За справаздачны перыяд — за прайшоўшыя годы пасля XVII з'езда КП(б) Беларусі — беларускі народ, цесна згуртаваны вакол партыі Леніна—Сталіна, вакол правадыра народаў таварыша Сталіна, дасягнуў новых выдатных перамог. Разгромлена банда трацкісцка-бухарынскіх і буржуазна-нацыяналістычных шпіёнаў, здраднікаў і забойцаў. За гэтыя гады адбыліся падзеі велізарнага значэння. Усе народы Совецкага Саюза пад кіраўніцтвам сваёй любімай партыі большэвікоў дружна, як адзіная сям'я, працавалі над далейшым умацаваннем сваёй краіны.

Выконваючы ўказанні таварыша Сталіна аб прынцыпах знешняй палітыкі краіны социялізма, партыя і совецкі ўрад выкрылі і разбілі каварныя планы капіталістычных дзяржаў, якія рыхтавалі напад на СССР. За гэты час Совецкі Саюз умацаваў свае добрасуседскія адносіны з Германіяй і ў інтарэсах міру заключыў пакты аб дружбе і ўзаемадапамозе з такімі краінамі, як Латвія, Эстонія, Літва. За гэты час наша доблесная Чырвоная Армія, выконваючы волю совецкага народа, вызваліла ад цяжкага панскага гнёту 13 мільёнаў украінцаў і беларусоў, якія зараз будуюць новае жыццё ў адзінай дружнай сталінскай сям'і народаў Совецкага Саюза. За гэты час доблесная Чырвоная Армія ліквідавала небяспечны ачаг вайны на паўночна-заходняй граніцы. Камяна на камні не асталося ад так званай лініі Манергейма на Карэльскім перашэйку. За гэты час створана дванаццатая, Карэла-Фінская Саюзная Рэспубліка. Планы англа-французскіх падпалышчыкаў вайны сарваны. У той час, як у радзе краін ідзе другая імперыялістычная вайна, Совецкі Саюз займаецца творчай працай.

Беларускі народ з велізарным натхненнем працуе над ажыццяўленнем трэцяга пяцігадовага плана — гэтай вялікай праграмы далейшага ўздыму народнай гаспадаркі, культуры і матэрыяльнага добрабыту працоўных.

Рашэнні XVIII з'езда ВКП(б) выклікалі да жыцця новыя творчыя сілы. Вышэйшая форма социялістычнага спаборніцтва — стахановскі рух — становіцца ўсё шырэй і глыбей. Многастаночніцтва стала масавай з'явай на прадпрыемствах рэспублікі. Лозунг, высунуты масамі, — выканаць трэцюю пяцігодку па прадукцыйнасці працы ў чатыры гады—знайшоў гарачы водгук на прадпрыемствах БССР і стаў выключна папулярным. Дзякуючы намаганням большэвікоў і энтузіязму працоўных заходніх абласцей, за якіх-небудзь сем месяцаў уведзены ў строй дзесяткі заводаў і фабрык, якія ў былой польскай дзяржаве або бяздзейнічалі, або напаўналі саматужныя майстэрні. Зараз небывалы ўздым назіраецца на прадпрыемствах Беластока, Брэста, Пінска, Баранавіч, Ліды, Гродна. Партыйныя і непартыйныя большэвікі Беластока паставілі сабе задачай ператварыць яго ў другое совецкае Іванава.

У галіне сельскай гаспадаркі рэспубліка ў цэлым і кожная область у паасобку за апошнія годы ішлі па лініі росту калгаснай вытворчасці і далейшага ўмацавання калгасаў, уняцвіння механізацыі. Толькі адна Мінская область прадставіла ў 1940 г. на Усесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку 3,5 тысячы перадавікоў сельскай гаспадаркі.

У гэтым годзе сяляне былой Заходняй Беларусі, вызваленыя з-пад гнёту польскіх памешчыкаў і капіталістаў, упершыню свабодна праводзяць веснавую сяўбу. Перад працоўным сялянствам заходніх абласцей адкрываюцца велічныя перспектывы социялістычнай вытворчасці. Па ініцыятыве саміх сялян у заходніх абласцях ужо арганізаваны і працуюць сотні калгасаў.

Вялікія дасягненні нашай рэспублікі ў галіне культуры і мастацтва. Зараз працоўныя БССР з вялікім натхненнем рыхтуюцца да дэкады беларускага мастацтва ў Маскве.

За гэты час у КП(б) Беларусі падняўся ўзровень ідэйнага жыцця. Дзесяткі тысяч партыйных і непартыйных большэвікоў самастойна вывучаюць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)» — гэтую энцыклапедыю марксізма-ленінізма.

За справаздачны перыяд КП(б)Б выхаваны выдатныя кадры партыйных і непартыйных большэвікоў, якія аддана працуюць у розных галінах народнай гаспадаркі. Вялікую творчую работу правяла КП(б)Б у заходніх абласцях, вызваленых з-пад ігА памешчыкаў і капіталістаў.

Набліжэнне XVIII з'езда КП(б)Б працоўныя Совецкай Беларусі сустракаюць новымі вытворчымі перамогамі. Калектыў рабочых мінскага станкабудаўнічага завода імені Кірава звярнуўся да ўсіх рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі Совецкай Беларусі з прапановай шырока разгарнуць социялістычнае спаборніцтва фабрык, заводаў, калгасаў, соўгасаў, МТС, устаноў, інстытутаў на дастойную сустрэчу з'езда.

Заклік кіраўніцтва неабходна давесці да кожнага рабочага, калгасніка і інтэлігента, каб памножыць нашы перамогі і дастойна сустрэць XVIII з'езд большэвікоў Беларусі.

Усе партыйныя арганізацыі, абкомы, гаркомы, райкомы партыі, увесь наш друк павінны ўзначаліць палітычны і вытворчы ўздым працоўных мас і яшчэ шырэй разгарнуць социялістычнае спаборніцтва ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі. Баявая задача большэвікоў сельскіх партарганізацый — дабіцца поўнага завяршэння веснавой сяўбы да дня адкрыцця XVIII з'езда КП(б)Б.

Новымі вытворчымі перамогамі сустрэнем XVIII з'езд Комуністычнай Партыі большэвікоў Беларусі!

НАСУСТРАЧ XVIII З'ЕЗДУ КП(б)Б

ЗА ДАСТОЙНУЮ СУСТРЭЧУ

Зварот калектыва мінскага станкабудаўнічага завода імені Кірава аб сустрэчы XVIII з'езда КП(б)Б новымі вытворчымі перамогамі знайшоў жывейшы водгук сярод рабочых, інжынераў, тэхнікаў і служачых станкабудаўнічага завода імені Варашылава.

На адбыўшыхся 7 мая ва ўсіх пэхах мітынгах варашылаўцы, паллічыўшы свае магчымасці, абавязаліся выпусціць да дня адкрыцця з'езда звыш плана 3 станкі. Зборачныя завода ўзялі абавязацельствы выпусціць у маі месяцы ў часць з'езда 19 радыяльна-свярлільных станкоў (РС-3) пры плане 11 і 12 стругальных (СТ-3) пры плане 9, закончыць зборку новаасвайваемага заводам радыяльна-свярлільнага станка тыпу 2527. Рабочыя механічных пэхаў абавязаліся на 15 дзён раней тэрміну загатовіць дэталі новых эксперыментальных станкоў «СТ-4», «РС-4».

Ва ўсіх пэхах завода ўводзіцца штодзённы ўлік выканання ўзятых абавязацельстваў кожным рабочым. Лепшыя стахановцы абавязаліся перадаць свой вопыт работы з тым, каб прыйсці да гістарычнага з'езда большэвікоў Беларусі з новым павышэннем прадукцыйнасці працы, пашырэннем радоў стахановцаў і многастаночнікаў.

(БЕЛТА).

Сустрэнем XVIII з'езд КП(б)Б вытворчымі падарункамі

БЕЛАСТОК, 7 мая. (Карэспандэнты «Звязды»). З дні ў горадзе праходзіла першая нарада гаспадарчага актыва беластоцкіх тэкстыльшчыкаў. Сабралося звыш 200 чалавек: дырэктары прадпрыемстваў, інжынерна-тэхнічныя работнікі, стахановцы-двухстаночнікі. У рабоце нарады прынялі ўдзел сакратар абкома партыі т. Ігаеў, начальнік Галоўшэрсці т. Скуланаў, намеснікі наркомаў тэкстыльнай прамысловасці БССР і УССР тт. Поварава і Гогаль, госці з тэкстыльных фабрык усходніх абласцей рэспублікі.

Нарада заслухала даклад дырэктара тэкстыльнага трэста т. Барташова аб рабоце прамысловасці за чатыры месяцы і задачах у другім квартале. Выступіўшыя ў спрэчках дырэктары камбінатаў і фабрык тт. Вальфсон, Юшкевіч, Каплан, Сітнікаў, Назімаў, стахановцы-многастаночнікі тт. Меламед, Ельнін і інш. адзначылі вялікія поспехі, дасягнутыя ў развіцці тэкстыльнай прамысловасці горада за апошнія чатыры месяцы і ўнеслі канкрэтныя прапановы, накіраваныя на далейшае паляпшэнне работы ў другім квартале.

Нарада аднагалосна прыняла зварот да ўсіх тэкстыльшчыкаў Беластоцкай вобласці, у якім заклікае рабочых, стахановцаў, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых сустрэць XVIII з'езд КП(б)Б вытворчымі падарункамі, арганізаваць стахановскія брыгады імені з'езда, датэрмінова выканаць план другога квартала, змагацца за выпуск у 1940 годзе 18 мільёнаў метраў добраякасных шарсцяных тканін.

Вытворчы ўздым

ПОЛАЦК. Партыйныя і непартыйныя большэвікі Полацкага чыгуначнага вузла ўключыліся ў социялістычнае спаборніцтва на дастойную сустрэчу XVIII з'езда КП(б)Б. Выдатныя ўзоры работы паказваюць стахановцы вагоннага ўчастка слесары тт. Андрэеў і Бельскі, якія штодзённа выконваюць норму на 400 проц. Слесары тт. Грынькоў, Лісіца, Гукаў і столяр т. Гапанюк на бягучым рамонце вагонаў штодзённа даюць па тры нормы. Калектыў рабочых пасажырскага цэха, які выканаў красавіцкае заданне на 295 проц., абавязаўся выканаць майскі план не менш чым на 325 проц. Добрых рэзультатаў дабіліся пуцявыя абходчыкі 11-й дыстанцыі пуці тт. Кухрэц, Нахаева, Сушчонак і інш., якія прывялі свае ўчасткі ў выдатны стан.

Высокай прадукцыйнасці працы дабіваецца рабочы калектыў паравознага дэпо. Токары тт. Карнееў Г., Белая М. і электразваршчык т. Акуцёнак штодзённа выконваюць свае нормы на 340 проц. Брыгада машыніста т. Лінгевіча зэканоміла 11 тысяч кілограмаў паліва і мае перавыкананне тэхнічнай скорасці. 6 тон паліва зэканоміла брыгада машыніста т. Ігнацьева.

(БЕЛТА).

У чэсць XVIII з'езда КП(б)Б

МАГІЛЕЎ. (Кар. «Звязды»). З вялікім уздымам сустрэлі калгаснікі і калгасніцы Магілеўскай обласці паведамленне аб адкрыцці 15 мая XVIII з'езда КП(б)Б. У брыгадах і звенніках разгортваецца социялістычнае спаборніцтва на высокаякаснае завяршэнне сяўбы, на дастойную сустрэчу XVIII з'езда КП(б)Б.

Калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Камінтэрн», Чырвонапольскага сельсовета, Магілеўскага раёна, засеялі ўжо 103 гектары зернавых. Пямалых поспехаў дабілася агародная брыгада тав. Войцэха. За некалькі дзён засеяна 8 гектараў буракоў, морквы і іншай гародніны.

У сельскагаспадарчай арцелі «Усход», Свіслацкага сельсовета, Асіпавіцкага раёна, агітатары правялі гутаркі і расказалі аб поспехах нашай рэспублікі, дасягнутых з часу XVII з'езда КП(б)Б. Свае гутаркі агітатары ілюстрыравалі канкрэтнымі прыкладамі з жыцця калгаса «Усход», дзе ўраджайнасць палёў узнялася за апошнія годы ўдвая.

У мінулым годзе калгас сабраў з кожнага гектара па 12,5 цэнтнера зернавых, па 5 цэнтнераў ільновалакна. Важкім стаў калгасны прадпазень. Пры размеркаванні ўраджаю калгаснікі атрымалі на працадзень па 3,7 кілограма зернавых, па 10 кілограмаў бульбы, па 2 рублі грашыма.

У калгасе ўкамплектаваны тры жывёлагадоўчыя фермы, поўнасцю захаваны прыплод ягнят і цялят гэтага года. Арганізуецца птушкаводчая ферма.

У гэтым годзе калгаснікі змагаюцца за атрыманне 100 пудоў зернавых, 300 цэнтнераў бульбы з гектара. Ужо зараз высокаякасна закончана сяўба ранніх яравых і вывезены ў поле ўсе ўгнаенні. Палі засяваліся па металу Ефрэмава, павялічанай нормай насення.

6 звенняў калгаса спаборнічаюць паміж сабой за паспяховае правядзенне падкормкі зернавых і тэхнічных культур. Звенні Шэўчука і Яноўскага падрыхтавалі для падкормкі зернавых многа ўгнаенняў.

Лепшыя людзі гэтага калгаса — стахановцы тт. Кашко і Руды ўступілі ў рады большэвіцкай партыі.

Л. ВАЛОДЗІН.

Наш падарунак з'езду

Да XVIII з'езда КП(б)Б наш калгас падыходзіць з поўным завяршэннем сяўбы зернавых культур. Да дня адкрыцця з'езда будзе закончана пасадка бульбы. Гэта з'яўляецца нашым лепшым падарункам з'езду большэвікоў Беларусі.

Маё звяно пачало сяўбу вельмі рана. На самых адказных участках працавалі лепшыя стахановцы — Пётр Чарняк, Антон Сокал, Ігнат Сокал і інш. Яны сваім прыкладам мабілізоўвалі калгаснікаў на добраякаснае выкананне работ. Многія, працуючы на ворыве, баранаванні і сяўбе, выконвалі нормы на 150 і больш процантаў. У выніку мы за восем дзён змаглі высокаякасна завяршыць сяўбу зернавых, прычым на добра ўгноенай і апрацаванай глебе. Мы пасеялі 6 гектараў ячменю, 14 гектараў аўса і 3 гектары лубіну. Усе зернавыя пасеялі радковымі сеялкамі, па новых нормах з разліку колькасці зёрнаў на гектар. Зараз саджам бульбу.

Трэба адзначыць высокаякасную і добрасумленную работу трактарыстаў Сяргея Маліноўскага, Янкі Клімянтовіча і Пятра Ключніка. Працуючы на трактарах «ХТЗ», яны за змену выпрацоўвалі па 10—15 гектараў пры норме 7 гектараў і зэканомілі шмат гаручага. Усе работы праведзены на добра.

Спецыяльнае звяно калгаснікаў увесь час працуе на раскарчоўцы і перабленні кустоў на балоце. Работамі кіруе калгасніца Геня Пуцэйка — дэпутат сельскага савета. Яны падрыхтоўваюць балотны масіў да масавых меліярацыйных работ, якія пачнуцца ў бліжэйшыя дні.

Іосіф СЦЕФАНОВІЧ,
звеннявы калгаса «Чырвоны араты», Шаршунскага сельсовета, Заслаўскага раёна.

ДЗЕ-Ж ВЫКАНАННЕ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВАЎ?

На тэрыторыі Фінляндыі, адышоўшай да СССР, кіпіць вялікая творчая работа. У гарадах і пасёлках аднаўляюцца дамы, упарадкоўваюцца вуліцы. На прадпрыемствах працуюць сотні і тысячы людзей, прыводзячы іх у парадак. Спраў у іх многа.

Трэба сказаць, што, наперакор умовам мірнага дагавора, фіны нямала папрацавалі над тым, каб разбурыць фабрыкі і заводы, якія знаходзяцца зараз на совецкай тэрыторыі. Фінскія ўлады, перш чым здаць прадпрыемствы, стараліся ўсямерна прывесці іх у нягоднасць.

У гэтых адносінах найбольш здзіўляючы малюнак можна наглядаць на Кексгольмскім цэлюлозным заводзе. Калі ходзіш па пэхах і бачыш увесь гэты хаос зруйнавання, то здаецца, быццам тут дзейнічала варварская арда. Многія машыны разбіты кувалдамі і малаткамі. Дыверсанты арудвалі з рэдкай жорсткасцю, яўна жадаючы поўнасцю вывесці завод са строю. Самы характар разбурэнняў наглядна паказвае, што яны рабіліся праднамерана і ў апошнія перад адыходам фінаў дні, г. зн. пасля заключэння мірнага дагавора. Разлік дыверсантаў быў просты: авось усё ўдасца зваліць на паветраныя бамбардыроўкі і артылерыйскі абстрэл. Але разлікі гэтыя шыты белымі ніткамі — пад Кексгольмам у часе вайны не было баявых аперацый.

Вось кароткі і далёка не поўны пералік разбурэнняў: поўнасцю знішчана электрастанцыя, разбуран будынак кацельнай разам з дымавой трубой у сто метраў вышыні, вывезены арматура кацельнай, звыш чатырохсот матораў, большасць насосаў, уся кіслотаўпорная арматура і кіслотаўпорныя трубы. Кантрольна-вымяральныя прыборы або вывезены, або прыведзены ў нягоднасць. Характэрная дэталь, якая выдае з галавой арганізатараў разбурэння: дах і верхнія паверхі варачнага аддзела ніякіх пашкоджанняў не маюць, у той час, як **ніжні** паверх моцна пашкоджан (гл. здымак № 1)*). Гэта значыць, што пэх быў выведзен са строю ўзрывам **знутры, знізу.** Дыверсанты ўзарвалі **ніжнія** гарлавіны чатырох варачных катлоў (гл. здымак № 2)*). У сушыльным аддзеле ўзарваны пяць **ніжніх** сушыльных цыліндраў. Узрывамі знутры знішчаны турбінны зал і турбіны (гл. здымак № 3)*).

Камандаванне часці, заняўшай Кексгольм пасля заключэння міру, выявіла амаль ва ўсіх пэхах завода закладзеныя фінамі дынамітныя шашкі, якія, відаць, толькі за недахопам часу не былі пушчаны ў ход. У першыя дні прабывання Чырвонай Арміі ў Кексгольме нашы сапёры вывезлі з тэрыторыі завода каля пяцісот кілограмаў узрыўчатых вяшчэстваў—колькасць, дастатковую для таго, каб увесь завод ператварыць у прах.

Фінскія перабежчыкі расказалі, як гэта было. Усё арганізавана: неадкладна-ж пасля заключэння міру шуцкораўцы стварылі спецыяльныя атрады, якія заняліся знішчэннем заводскага абсталявання і разбурэннем жылых дамоў горада. І пяпер яшчэ на вуліцах Кексгольма бачныя голыя трубы, развалiны, зіяючыя дзіры ў сценах. Гэта сляды шуцкораўскіх мін.

Так быў варварска выведзен са строю буйны завод, разлічаны на выпуск ста тысяч тон першасортнай цэлюлозы, так варварска разбураўся горад.

Кексгольм не з'яўляецца выключэннем. Паязджайце ў Харлу, Ляскела, вы ўбачыце той-жа малюнак. У Харлу на цэлюлозна-папяровым камбінаце падарваны будынкі цэхаў, разбураны печы, спалены генератар гідрастанцыі. Цэлюлозна-папяровы камбінат у Харлу і папяровая фабрыка ў Ляскела поўразбураны і выведзены са строю.

І гэтак-жа, як у Кексгольме, усё гэта было зроблена пасля заключэння міру рукамі агалцелых шуцкораўскіх банд.

На самой граніцы, недалёка ад вадаспада Іматра, знаходзіцца вядомы камбінат Энсо, які з'яўляецца буйнейшым папяровa-цэлюлозным прадпрыемствам. Яго прадукцыйнасць — 80 тысяч тон першасортнай беленай цэлюлозы, 80 тысяч тон крафт-цэлюлозы, 30 тысяч тон спецыяльнага якаснага картона, у тым ліку і будаўнічага, 2.500 тон паперы.

Энсо, згодна дагавора, перайшоў да нас. Гэта багацейшае прадпрыемства можна з поўным правам назваць жамчужынай Карэльскага перашэйка.

На першы погляд камбінат знаходзіцца ў спраўнасці. Знадворных слядоў разбурэння не відаць. Калі ў Кексгольме, Харлу, Ляскела дзейнічала варварская арда, то тут старанна і прадумана папрацавалі тонкія, хітрыя шкоднікі.

Энсо не пацярпеў ад вайны. Прадпрыемствы маглі быць зданы ў поўнай спраўнасці. Аднак і тут адыходзіўшыя фіны рашылі ўсямерна напакасціць. Зняты і вывезены арматура паравых і электрычных кацельных, маслянікі машыннага зала і размеркавальнага ўстройства, расшываныя генератары, зняты падшыпнікі і рэгулятары турбін, зняты маторы масных насосаў і значная колькасць кантрольна-вымяральнай апаратуры, вывезены арматура варачных катлоў сульфітнай цэлюлозы, бронзавыя сіты мембранных сартыровак, адсасваючыя валы прэспатаў, шасцерні рэдуктараў прэспатаў, усе станкі механічнай майстэрні. У варачным аддзеле зняты арматура і апаратура Зандберга. У сушыльным корпусе зняты галоўкі камір-машыны. Па панярэдніх паліках, з камбіната ўсяго знята і вывезена каля тысячы матораў. Кудысьці таямніча знікла машына, выпускаўшая картон «энсаніт». Трэба падкрэсліць, што наўмысля вывезена **ўнікальнае** абсталяванне, г. зн. такое, якое было ў свой час спецыяльна зроблена для данага прадпрыемства. Дыверсанты, відома, кіраваліся пры гэтым разлікам на асаблівую труднасць аднаўлення падобнага абсталявання.

Разгром завода, несумненна, рабіўся ў самы апошні момант, г. зн. пасля заключэння мірнага дагавора. Абсталяванне расцягвалася з такім разлікам, каб сляды разбурэння не занадта кідаліся ў вочы, але разам з тым камбінат быў-бы фактычна выведзен са строю. Калі ў Энсо прышлі нашы часці, у пэхах яшчэ стаялі рыштаванні — машыны вывезлі, а рыштаванні прыняць не паспелі: не было калі.

Відавочцы, расказваюць, што калі Чырвоная Армія заняла станцыю Энсо, то на той бок граніцы простым вокам былі відаць груды скіданага заводскага абсталявання.

Завод раскрадвалі з найвялікшай старанасцю і даволі хітра вывезлі ў першую чаргу унікальныя часткі, знішчалі самыя каштоўныя дэталі.

Як вядома, апублікаваны 13 сакавіка пратакол к мірнаму дагавору паміж СССР і Фінляндыяй гаворыць:

«Камандаванне абодвух старон абавязуецца пры адводзе войск за дзяржаўную граніцу прымаць неабходныя меры ў гарадах і месцах, якія пераходзяць да другой старны, да іх захавання і прыняць належныя меры да таго, каб гарады, мястэчкі, абарончыя і гаспадарчыя збудаванні (масты, плацціны, аэрадромы, казармы, склады, чыгуначныя вузлы, прамысловыя прадпрыемствы, тэлеграф, электрастанцыі) былі-б захаваны ад псавання і знішчэння».

Натуральнае пытанне: хто даў права фінскім уладам гэтак беспарамонна і нагла нарушаць умовы мірнага дагавора?

Калі наша камандаванне, згодна дагавора, зварачала фінам Петсама, то ўсё было прыведзена ва ўзорны парадак — нават устаўлены шыбы ў дамах і падмецены вуліцы. У падпісаным упаўнаважанымі Чырвонай Арміі і ўпаўнаважанымі фінскай арміі і апублікаваным акце аб перадачы Петсама фінам сказана: «Абедзве стараны, падпісаўшыя гэты акт, канстатыруюць, што камандаванне Чырвонай Арміі аднавіла ў Петсама тэлефонна-тэлеграфную станцыю, дзве электрастанцыі, электрасеці, водаправод, паравое ацяпленне раду дамоў, а ў порце Ліінахамары — прычалы і што ўсе гэтыя прадпрыемствы перададзены прадстаўнікам фінскай арміі ў рабочым стане».

Чаму-ж, узнікае пытанне, на тэрыторыі, перадаваемай СССР, фінскае камандаванне дазволіла праводзіць наглую, дыверсійную работу? Дзе-ж выкананне фінскімі ўладамі ўзятых на сябе абавязацельстваў?

(Артыкул «Правды» ад 7/V 1940 г.).

*) У «Правде» змешчан адпаведны фотаздымак.

ПАЛЯВЫЯ РАБОТЫ Ў БССР

Нарком земляробства БССР тав. І. А. Крупеня ў гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА паведаміў наступнае.

З прычыны позняй вясны, палявыя работы ў гэтым годзе па БССР пачаліся 20 красавіка, на 20 дзён пазней, чым у мінулым годзе.

На 5 мая агульны план веснавой сяўбы па ўсходніх абласцях рэспублікі выкананы на 42.2 проц. Засеяна плошча ў 737.606 гектараў, у тым ліку каласавых 570.285 гектараў (74,7 проц. плана), ільну — 108.979 гектараў (55.9 проц. плана) і бульбы 39.943 гектары (10,8 проц. плана).

Тэмпы палявых работ значна вышэй мінулых год. Калі ў мінулым годзе за першыя 20 дзён план сяўбы быў выкананы на 8,8 проц., то ў гэтым годзе план за гэты час выкананы на 42,2.

Рад раёнаў, як Чашніцкі, Ушацкі, Копыльскі, Мінскі, Лепельскі, Чырвонаслабодскі завяршаюць сяўбу зернавых і ільну.

Шырока разгарнуліся палявыя работы ў заходніх абласцях рэспублікі. Напрыклад, у Пінскай обласці сяўба зернавых выканана на 92 проц., ільну — больш чым на 80 проц., пасадка бульбы — на 60 проц. Многія калгасы обласці ўжо закончылі сяўбу. З 28 калгасаў Гродненскага раёна 23 поўнасцю завяршылі сяўбу зернавых.

Трэба адзначыць, што ўжо ў першыя дні прышлося сустрэцца з фактамі дрэннай арганізацыі працы ў радзе МТС рэспублікі і ігнарыравання правіл агратэхнікі. У гэтым годзе ўпершыню селі за трактар 7 тысяч маладых трактарыстаў. Аднак не ўсюды ім аказана неабходная дапамога. Не ўсюды трактарны парк пераведзен на двухзменную работу. У сельгасарцелі імені VII з'езда Советаў, Магілеўскай обласці, калгаснікі ў прысутнасці агранома т. Балданава рабілі пасадку бульбы па стэрні без веснавога ворыва і культывацыі.

У гэтым годзе ўпершыню ў БССР асвайваюцца новыя культуры: маслічная культура — іспанская карамбэ, цукровыя буракі і кармовая расліна—пайзэ. Значна пашыраецца плошча пад пасевы лубіну, серэдэлы і інш.

Прагляд пастаноўкі балета „Салавей"

6 мая ў вялікім Дзяржаўным тэатры оперы і балета БССР адбыўся прагляд першага беларускага балета «Салавей» кампазітара М. Крошнера ў новай рэдакцыі. Балет прадназначан для паказу на дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве ў чэрвені месяцы гэтага года.

Балет «Салавей» паставіў заслужаны артыст РСФСР, ордэнаносец А. П. Ермалаеў, дырыжыраваў заслужаны дзеяч мастацтваў БССР М. Э. Шнейдэрман, афармляў мастак Б. А. Матрунін. У галоўных ролях паспяхова выступілі заслужаная артыстка рэспублікі Нікалаева і салісты балета Драчын і Курылаў.

На прагляде прысутнічалі сакратары ЦК КП(б)Б тт. Панамарэнка і Байкачоў, старшыня СНК БССР тав. Кісялёў, парторг дэкады тав. Эйдзінаў, начальнік Упраўлення па справах мастацтваў пры СНК БССР тав. Озірскі, дэпутаты Вярхоўных Советаў СССР і БССР, дэлегаты акруговай партканферэнцыі БАВА, прадстаўнікі тэатральнай і музыкальнай грамадскасці Мінска.

На прагляде прысутнічала таксама камісія Усесаюзнага камітэта па справах мастацтваў. Спектакль балета «Салавей» прынят да паказу на дэкадзе ў Маскве.

Спектакль прайшоў з вялікім поспехам. Прысутныя віталі калектыў тэатра з новай творчай перамогай.

XIV АКРУГОВАЯ ПАРТЫЙНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ БАВА

5 мая ў Мінскім доме Чырвонай Арміі адкрылася XIV акруговая партыйная канферэнцыя БАВА. Армейскія большэвікі прышлі да сваёй канферэнцыі моцна згуртаванымі вакол Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна.

Канферэнцыю адкрыў па даручэнню Ваеннага савета БАВА начальнік Палітычнага ўпраўлення акругі дывізійны камісар т. Іваноў. Сярод выбраных у прэзідыум канферэнцыі сакратар ЦК КП(б)Б, член Ваеннага савета БАВА тав. Панамарэнка, сакратар ЦК КП(б)Б тав. Кулагін, старшыня СНК БССР тав. Кісялёў, намеснік камандуючага войскамі БАВА камкор тав. Кузняцоў, член Ваеннага савета дывізійны камісар тав. Смакачоў, начальнік Палітупраўлення акругі дывізійны камісар т. Іваноў, сакратар Мінскага абкома партыі тав. Матвееў. Героі Совецкага Саюза тт. Жолаб, Родзімцаў, Пятроў, Копец і інш.

Бурай авацый сустракае канферэнцыя прапанову аб выбранні пачотнага прэзідыума ў саставе Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з таварышам Сталіным, і тав. Дзмітрава.

Пасля гэтага канферэнцыя зацвердзіла парадак дня і заслухала даклад т. Смакачова аб выніках баявой і палітычнай падрыхтоўкі і задачах партыйна-палітычнай работы.

У канцы вячэрняга пасяджэння 5 мая з вялікім уздымам былі прыняты тэксты прывітальных тэлеграм правадыру народаў таварышу Сталіну, главе совецкага ўрада тав. Молатаву, Наркому абароны Маршалу Совецкага Саюза тав. Варашылаву.

У змястоўных, палітычна завостраных выступленнях, насычаных канкрэтнымі прыкладамі з жыцця сваіх часцей, дэлегаты расказвалі аб ідэйнай згуртаванасці партыйных арганізацый, аб вялікай і ўпорнай рабоце, праводзімай армейскімі большэвікамі па ўмацаванню баявой магутнасці войск.

Учора ў канцы вячэрняга пасяджэння на канферэнцыі выступілі цёпла сустрэтыя дэлегатамі сакратар ЦК КП(б)Б) член Ваеннага савета акругі тав. Панамарэнка і начальнік Палітупраўлення акругі дывізійны камісар тав. Іваноў. Пад бурныя апладысменты паслана прывітальная тэлеграма намесніку Наркома абароны СССР армейскаму камісару 1-га ранга тав. Мехлісу.

Канферэнцыя працаўжае сваю работу.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

АЖЫВІЛАСЯ ПАРТЫЙНАЯ РАБОТА

На справаздачна-выбарным сходзе парт-арганізацыі фабрыкі «Чырвоны тэкстыльшчык» (Мінск) комуністы крытыкавалі партбюро за слабую пастаноўку агітацыйна-масавай работы, указвалі, што кіраўнік агіткалектыва тав. Бахрах не выконвала даручэнняў партбюро, не кіравала агітатарамі.

Пасля справаздачнага схода т. Бахрах стала сістэматычна праводзіць семінар агітатараў, папярэдне рыхтавацца да яго. За прайшоўшы час гэтага года праведзены семінары, прысвечаныя дню 8 сакавіка, дакладу тав. Молатава на VI Сесіі Вярхоўнага Совета СССР, бюджэту СССР на 1940 год. Праведзена нарада агітатараў па абмену вопытам работы.

Партбюро стала лепш рыхтаваць агульныя партыйныя сходы. Каб сходы праходзілі актыўна і дзелавіта, загадзя за 3—4 дні апавяшчаюць комуністаў аб парадку дня схода.

Адкрыты партсход па пытанню аб пераглядзе норм прайшоў вельмі жыва і актыўна. Многія беспартыйныя рабочыя і комуністы ўнеслі рад каштоўных прапаноў аб тым, як наладзіць асобныя галіны вытворчасці.

Комуністы на справаздачна-выбарным сходзе патрабавалі паляпшэння работы сталовай, указвалі на факты разбазарвання прадуктаў, антысанітарыю і т. д. Гэта пытанне было спецыяльна абмеркавана на партыйным сходзе. Ужо зараз ёсць пэўныя вынікі, якасць абедаў палепшылася. Аднак кіраўніцтва фабрыкі яшчэ не выканала поўнасцю ўказанняў партыйнага схода аб рабоце сталовай.

На адкрытым партыйным сходзе быў абмеркаван даклад дырэктара фабрыкі аб рабоце прадпрыемства за першы квартал. Комуністы і беспартыйныя рабочыя правільна крытыкавалі адміністрацыю за непаваротлівасць і нягібкасць снабжэнчага апарата, за нясвоечасовае забеспячэнне фабрыкі запаможнымі матэрыяламі. Вялікую ўвагу комуністы аддалі ўскрыццю прычын недавыканання плана па асартыментах. Абмеркаванне гаспадарчых пытанняў дае магчымасць партарганізацыі глыбей уваходзіць у работу фабрыкі, праводзіць кантроль дзейнасці адміністрацыі.

Значна павысілася авангардная роля комуністаў на вытворчасці. Член партыі т. Махліна (майстар пярчатачнага агрэгата) выканала план за сакавік на 102 процанты.

Начальнік трыкатажнага цэха комуніст т. Баган выканаў квартальны план да 14 сакавіка і даў звыш плана 10.239 світраў. Кандыдат партыі т. Асінская выконвае план на 145 проц., кандыдат партыі т. Хвастова — на 175 процантаў.

Пасля праведзенай нарады абароннага актыва значна палепшылася абаронная работа на прадпрыемстве. На фабрыцы працуюць ваенныя гурткі.

Праробленая работа з'яўляецца толькі пачаткам ажыццяўлення прапаноў справаздачна-выбарнага схода. Ёсць яшчэ рад істотных недахопаў. Не рэалізавана, напрыклад, прапанова комуністаў аб узмацненні партыйнага кіраўніцтва комсамольскай арганізацыяй, партбюро яшчэ дрэнна кантралюе выкананне партыйных даручэнняў асобнымі таварышамі. Партарганізацыя зробіць усё магчымае, каб ліквідаваць і гэтыя недахопы.

А. СТЭРЛІН,
сакратар партбюро мінскай фабрыкі «Чырвоны тэкстыльшчык».

На семінары маладых партыйных работнікаў Гомельскага аддзялення Беларускай чыгункі. Фото І. Лапідуса. (Фотахроніка БЕЛТА).

ВАЕННЫ АДДЗЕЛ ГАРКОМА

У мінулым годзе ў Бабруйску было падрыхтавана каля тысячы кулямётчыкаў, 540 гранатамётчыкаў. Выкананы заданні па падрыхтоўцы снайпераў, варашылаўскіх стралкоў, значкістаў ППХА. На працягу першага квартала бягучага года арганізацыямі Асоавіяхіма падрыхтавана 800 варашылаўскіх стралкоў, звыш 7 тысяч значкістаў ППХА, 539 гранатамётчыкаў, 93 кулямётчыкі. На прадпрыемствах, ва ўстановах працуюць звыш 200 абаронных гурткоў, у якіх займаюцца 4.500 чалавек.

Можна прывесці многа прыкладаў авангардная ролі комуністаў у масава-абароннай рабоце.

На Бабруйскім дрэваапрацоўчым камбінаце, дзе старшынёй совета Асоавіяхіма працуе комуніст тав. Баброў, за першы квартал 1940 г. падрыхтаван 171 варашылаўскі стралок, 405 значкістаў ППХА, 100 гранатамётчыкаў, 126 значкістаў ГСА. У радах Асоавіяхіма налічваецца звыш тысячы рабочых камбіната. Тав. Баброў, як выдатны арганізатар ваенна-масавай работы, карыстаецца аўтарытэтам сярод рабочых.

У арцелі «Швейпром» арганізатарам і кіраўніком абароннай работы з'яўляецца комуніст т. Крамнікаў. З дапамогай партыйнай арганізацыі т. Крамнікаў забяспечыў сістэматычнае ваеннае абучэнне работнікаў. З 300 рабочых і служачых членамі Асоавіяхіма з'яўляюцца 224. 220 рабочых арцелі ўжо здалі нормы ППХА, падрыхтавана 65 варашылаўскіх стралкоў, рэгулярна працуюць стралковы, санітарны і ваенна-хімічны гурткі.

Правільна зразумеўшы свае задачы, ваенны аддзел Бабруйскага гаркома партыі прарабіў вялікую работу па арганізацыйнаму ўмацаванню абаронных арганізацый, разгортванню масава-абароннай работы, аказанню дапамогі сем'ям чырвонаармейцаў, па падрыхтоўцы да чарговага прызыва.

Штодзённа ў ваенны аддзел прыходзяць дзесяткі наведвальнікаў. Тут можна сустрэць кіруючых работнікаў абаронных арганізацый, жонак ваеннаслужачых, сакратароў партыйных арганізацый.

Бюро гаркома партыі амаль на кожным пасяджэнні абмяркоўвае пытанні абароннай работы. Становішчу ваенна масавай работы быў прысвечан спецыяльны пленум гаркома КП(б)Б. Перад дакладамі пярвічных партыйных арганізацый на пасяджэнні бюро гаркома праводзіцца папярэдняе абследванне абароннай работы ў іх. Для абследвання прыцягваюцца няштатныя інструктары з ліку партыйнага актыва.

Вялікую ўвагу аддае гарком КП(б)Б падрыхтоўцы да надыходзячага прызыва моладзі ў Чырвоную Армію. Пытанне падрыхтоўкі да прызыва два разы абмяркоўвалася на пасяджэнні бюро гаркома. Зараз усе малапісьменныя прызыўнікі горада ахоплены вучобай. 45 проц. прызыўнікаў здалі нормы ППХА, 47 проц. — ГСА, 30 проц. прызыўнікаў з'яўляюцца варашылаўскімі стралкамі. Зімовыя нормы ГПА па лыжах здала 700 чалавек. Большасць прызыўнікаў на прадпрыемствах рыхтуюцца здаць нормы на абаронныя значкі.

Рашэннем гаркома КП(б)Б кожнага 9. 19 і 29 чысла ў горадзе праводзяцца абаронныя дні.

З выключнай любоўю і павагай адносяцца ў Бабруйску да сем'яў чырвонаармейцаў. Ваенны аддзел гаркома сочыць за пасылкай жонак ваеннаслужачых на работу, дзяцей — у яслі, дзіцячыя сады, садзейнічае ў прадастаўленні жонкам ваеннаслужачых пуцёвак для санаторнага лячэння і ў дамы адпачынку. За апошні год, апрача горсобеса, аказана матэрыяльная дапамога 740 сем'ям чырвонаармейцаў.

Бюро гаркома КП(б)Б прыступіла да зацвярджэння старшынь пярвічных асоавіяхімаўскіх арганізацый. З агульнай колькасці 154 старшынь пярвічных арганізацый, ужо зацверджана 59.

Ваенны аддзел мог-бы мець значна большыя дасягненні, калі-б ён наладзіў штодзённы кантроль за выкананнем партыйнымі арганізацыямі рашэнняў бюро гаркома КП(б)Б па абаронных пытаннях. У студзені бюро гаркома заслухала даклады сакратароў партыйных арганізацый і дырэктараў электрастанцыі і хлебакамбіната аб становішчы абароннай работы. Гарком прапанаваў ім арганізацыйна ўмацаваць нізавыя абаронныя таварыствы, арганізаваць масавую здачу рабочымі норм на абаронныя значкі. Аднак і па сёння на электрастанцыі і хлебакамбінаце абаронная работа ў занядбазе.

Нядаўна ваенны аддзел гаркома праверыў работу гарадскога совета Асоавіяхіма і практычную дзейнасць абаронных арганізацый на радзе прадпрыемстваў. Накоплен багаты вопыт перадавых арганізацый, выяўлены сур'ёзныя недахопы. Зрабіць лепшыя ўзоры масавай абароннай работы здабыткам усіх арганізацый, павысіць авангардную роль комуністаў у ваенным абучэнні працоўных, яшчэ больш умацаваць абаронныя таварыствы — такія бліжэйшыя задачы ваеннага аддзела гаркома партыі.

Л. ГОРФІНКЕЛЬ.

РАБОТА ЦЭХАВЫХ ПАРТГРУП

На справаздачна-выбарных сходах партгруп і агульназаводскай партыйнай арганізацыі Магілеўскага аўтарамонтнага завода імені С. М. Кірава былі ўскрыты сур'ёзныя недахопы ў партыйным кіраўніцтве; практычная работа ранейшага састава партбюро прызнана нездавальняючай.

Рэалізуючы наказы комуністаў, новавыбранае бюро пачало перабудову ўсёй партыйнай работы на заводзе з партгруп. Практыка пацвярджае, што групы — асноўнае і рашаючае звяно ў рабоце партарганізацыі прадпрыемства.

На нашым заводзе восем партыйных груп. Тры з іх створаны пасля выбараў парторганаў. Уважліва вывучыўшы асабовы састаў цэхавых партарганізацый, мы прынялі меры да іх умацавання.

Узяць, к прыкладу, цэх № 2. Цэх—рашаючы на заводзе, ён выпускае гатовую прадукцыю. Да справаздачна-выбарнага схода партыйная група ў гэтым цэху існавала толькі фармальна, яна складалася з трох членаў і двух кандыдатаў КП(б)Б, якія па ўзроўню сваёй агульнай і палітычнай падрыхтоўкі без сістэматычнай дапамогі з боку партыйнага бюро завода не ў сілах былі забяспечыць партыйна-масавую і арганізацыйную работу. Як рэзультат, цэх № 2 аказаўся самым вузкім месцам на заводзе.

Да партыйнай групы цэха № 2 мы прымацавалі членаў партыі тт. Бутэнка і Лазарава. Абодва яны інжынеры і ў сваёй штодзённай вытворчай рабоце цесна звязаны з гэтым цэхам. Тт. Бутэнка і Лазараў аказваюць штодзённую дапамогу партыйнай групе і яе групоргу тав. Скулак. Група працуе па плану. На партыйных сходах два разы ў месяц заслухоўваюцца даклады каманднага састава цэха і ўчасткаў. Пад кіраўніцтвам цэхавай партарганізацыі сістэматычна праводзяцца вытворчыя нарады рабочых сумесна з інжынерна-тэхнічнымі работнікамі.

Зараз цэх № 2 з'яўляецца адным з перадавых на заводзе.

Дрэнна абстаяла ў нас справа з партыйнай гаспадаркай партгруп. Пратаколы «хаваліся» ў кішэнях парторгаў. Учоту актыва не было. Партыйнае бюро правяло па гэтаму важнаму пытанню спецыяльны семінар парторгаў. І зараз справа палепшылася.

Каляндарныя планы партыйна-масавай работы па групах складаюцца на аснове месячнага плана заводскай партарганізацыі з улікам спецыфічных асаблівасцей кожнага цэха. Партыйнае бюро сістэматычна праводзіць кансультацыі парторгаў па важнейшых пытаннях работы ў цэхах. Так, у красавіку мы правялі семінары парторгаў па пытаннях: аб рашэннях VI Сесіі Вярхоўнага Совета Саюза ССР, аб 70-годзі з дня нараджэння В. І. Леніна, аб рэалізацыі 14-й Усесаюзнай латарэі Асоавіяхіма і аб падрыхтоўцы і правядзенні міжнароднага пролетарскага свята 1-га мая.

Вакол цэхавых партгруп згуртаваўся выдатны актыў з ліку перадавых стаханаўцаў і тэхнічнай інтэлігенцыі. Кожны дзень у час абедзенага перапынку 35 маладых агітатараў праводзяць агітацыйна-масавую работу. Яны растлумачваюць масам важнейшыя рашэнні партыі і ўрада, унутранае і міжнароднае становішча Совецкай краіны.

Сакавік быў пераломным месяцам у рабоце нашага прадпрыемства. Адбыўся злёт стаханаўцаў. Сотні рабочых заключылі індывідуальныя социялістычныя дагаворы. З 20 да 29 сакавіка на заводзе была арганізавана стаханаўская вахта ў чэсць VI Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. Многія рабочыя дабіліся небывала высокай выпрацоўкі. 21 сакавіка слесары-стаханаўцы Чарнаўскі і Мамкін выканалі свае дзённыя заданні на 1.130 проц., многастаночнік Коршыкаў—на 486 проц., каваль Пракопенка і малатабоец Прагоф'еў — на 1.133 проц.

Тэрміст-стаханавец Бугаёў стаяў на вахце ўсе 10 дзён і перавысіў дэкадны план на 400 проц., токар-стаханаўка Карпава выканала план дэкады на 443 проц., інструментальшчык Барысаў — на 350 проц. На вахце штодзённа стаялі каля 100 чалавек. Цэхавыя партыйныя групы здолелі па-большэвіцку мабілізаваць масу энтузіястаў социялістычнай працы і забяспечыць іх бесперабойную стаханаўскую работу.

На працягу красавіка было шырока разгорнута на заводзе перадмайскае социялістычнае спаборніцтва.

Нам прадстаіць вялікая работа па арганізацыі марксісцка-ленінскай вучобы комуністаў, комсамольцаў і беспартыйнага актыва завода. Пасля справаздачна-выбарнага схода партыйнае бюро канкрэтна занялося гэтай справай. На заводзе створаны ўмовы для самастойнай работы комуністаў. Арганізаваны два гурткі: нізавога і сярэдняга звяна; наладжана работа партыйнай бібліятэкі, сістэматычна праводзяцца кансультацыі. 5 цэхавых партыйных груп правялі ўжо тэарэтычныя гутаркі па асобных раздзелах «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Выяўлены комуністы, якія не працуюць нал сабой. Круг людзей, якія павышаюць свой ідэйна-палітычны ўзровень, усё больш пашыраецца. Але партыйная вучоба яшчэ не пастаўлена на належную вышыню. Партыйны актыў павінен паказаць асабісты прыклад па авалоданню большэвізмам.

Работа, праведзеная цэхавымі партыйнымі групамі нашага завода,—толькі пачатак той вялікай работы, якая ім прадстаіць.

А. Я. РУБІНЕЦ,
сакратар партбюро магілеўскага аўтарамзавода імені С. М. Кірава.

ЧАЦВЕРТАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

Спрэчкі па дакладу аб дзяржаўным бюджэце БССР на 1940 год*)

Прамова дэпутата Озірскага А. Б.

Таварышы дэпутаты! У плане тых мерапрыемстваў, якія намячаюцца на 1940 год, балай адным з найбольш значных мерапрыемстваў у культурным жыцці нашай рэспублікі з'яўляецца правядзенне ў чэрвені месяцы гэтага года дэкады беларускага мастацтва ў Маскве.

Прафесіянальнае беларускае мастацтва з'яўляецца ў сапраўдным сэнсе гэтага слова дзецішчам Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі, дзецішчам совецкай улады.

У 1920 годзе літаральна на другі дзень пасля таго, як пад ударамі нашай доблеснай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі белапалякі ў паніцы пакінулі сталіцу Беларусі — Мінск, быў створан першы беларускі тэатр.

Дзякуючы няспынным клопатам большэвіцкай партыі і совецкай улады на працягу 20 год створана шырока разгаліненая сетка ўстаноў і прадпрыемстваў мастацтва, вырашчаны шматлікія кадры майстроў мастацтва — пісьменнікі, акторы, музыканты, кампазітары, мастакі, скульптары, многія з якіх шырока вядомы далёка за межамі нашай Беларускай рэспублікі. Толькі ва ўсходніх абласцях БССР па 1 сакавіка 1940 года ёсць 17 тэатраў. У нас ёсць дзяржаўная філармонія з радам калектываў, кансерваторыя, 4 музыкальныя вучылішчы, музыкальная дзесяцігодка, звыш 10 музыкальных школ, тэатральнае і мастацкае вучылішчы. У БССР у апошнія годы створана карцінная галерэя і музей выяўленчага мастацтва.

За поўгода існавання совецкай улады ў заходніх абласцях БССР створаны два беларускія, два рускія, адзін яўрэйскі і адзін польскі тэатры, абласная філармонія з радам калектываў, два тэатры мініятюр, два музыкальныя вучылішчы, восем музыкальных школ і цэлы рад арганізацый, абслугоўваючых работнікаў выяўленчага мастацтва, мастакоў і скульптараў.

Тэатральныя калектывы і ў асаблівасці старэйшыя беларускія тэатры — Першы дзяржаўны беларускі драматычны тэатр, Другі дзяржаўны беларускі драматычны тэатр, Беларускі Дзяржаўны яўрэйскі тэатр і Дзяржаўны рускі тэатр накапілі значны творчы вопыт і вызначылі сваё творчае аблічча.

Стварэнне опернага тэатра выклікала значны зрух у развіцці музыкальнай культуры ў рэспубліцы. Вакол тэатра творча аб'ядналіся кампазітары рэспублікі.

Асабліва паказальна развіццё выяўленчага мастацтва ў рэспубліцы. Рашэнне ЦК КП(б)Б і СНК БССР аб стварэнні тэматычнай выстаўкі па гісторыі большэвіцкай партыі выклікала ў рэспубліцы велізарны творчы ўздым сярод мастакоў і скульптараў. Літаральна за год-паўтара вырасла група маладых совецкіх мастакоў і скульптараў, работы якіх, як і старых майстроў мастацтва, атрымалі шырокую вядомасць і высокую ацэнку на цэлым радзе выставак у гор. Маскве. Да ліку гэтых таварышаў трэба аднесці жывапісцаў Волкава, Зайцава, Пашкевіча, Манасзона, Ціхановіча і Давідовіча, скульптараў Глебава, Арлова, Азгура, Бембеля, Керзіна, Зорава і Бразера.

Усё гэта дало магчымасць сіламі беларускіх мастакоў аформіць беларускі павільён на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы і ў асноўным закончыць работу па стварэнню манументальнай выстаўкі, маючай вялікае палітычнае і культурнае значэнне, «Ленін і Сталін—арганізатары БССР».

Шырокай хваляй разгарнулася і народная творчасць у нашай рэспубліцы.

Бурны росквіт тэатральнага і музы-

кальнага жыцця ў рэспубліцы стварыў усе неабходныя прадпасылкі для правядзення дэкады беларускага мастацтва ў Маскве. Рашэннем ЦК КП(б)Б і ўрада БССР на дэкаду ў Маскву накіроўваецца Тэатр оперы і балета, Першы беларускі дзяржаўны драматычны тэатр, Белдзяржфілармонія і мастацкая самадзейнасць.

Таварышы дэпутаты, усімі гэтымі поспехамі ў развіцці мастацтва нашай краіны мы абавязаны вялікай партыі Леніна—Сталіна, той вялікай увазе і клопатам, якія ўдзяляюцца работнікам мастацтва вялікім Сталіным.

Таварышы дэпутаты! Я поўнасцю падтрымліваю ўнесены на зацвярджэнне Сесіі бюджэт рэспублікі. Разам з тым мне хацелася-б звярнуць увагу Сесіі на наступныя пытанні.

Беларуская дзяржаўная філармонія, як і оперны тэатр, стала цэнтрам музыкальнай культуры нашай рэспублікі. Разам з тым філармонія і ўсе яе калектывы да гэтага часу не маюць свайго памяшкання і туляцца ў некалькіх невялікіх пакоях. У мінулым годзе для філармоніі быў перадан будынак, але гэты будынак меў патрэбу ў буйным рамонце і пераробцы.

У 1939 годзе ў гэты будынак было ўкладзена 175 тысяч рублёў. Для таго, каб закончыць рамонт, патрабуецца яшчэ 205 тысяч рублёў і тады філармонія атрымае зусім прыгоднае памяшканне. Я звяртаюся з просьбай да Сесіі адпусціць гэтыя сродкі.

Другое. У БССР ёсць толькі адзін тэатр, абслугоўваючы юнага гледача. Калектыў тэатра стварыў рад выдатных спектакляў, з якіх беларуская казка «Цудоўная дудка» і спектакль «Снежная каралева» адабраны для паказу ў Маскве на ўсесаюзнай алімпіядзе дзіцячай творчасці. Між тым памяшканне тэатра, у якім знаходзіцца калектыў, зусім не прыстасавана для абслугоўвання дзетвары: няма ў ім артыстычных памяшканняў, дэкарацыйных майстэрняў, сцэнічных прыстасаванняў.

Для прывядзення гэтага памяшкання ў парадак і стварэння неабходных умоў, пры якіх можна было-б артыстам працаваць і можна было-б абслужыць нашу цудоўную совецкую дзетвару, — для гэтага патрэбна ўкласці 495 тыс. рублёў.

Я прашу Сесію адпусціць гэтыя сродкі.

Трэцяе. Росквіт мастацкай самадзейнасці ў рэспубліцы патрабуе да сябе велізарнай увагі. Праведзеныя ў заходніх абласцях алімпіяды мастацкай самадзейнасці прыцягнулі да 30 тысяч чалавек, прыняўшых удзел у алімпіядзе. Сотні тысяч маладых рабочых, сялян і служачых у заходніх абласцях упершыню атрымалі магчымасць праявіць сваю творчую актыўнасць. Выяўлены шматлікія таленавітыя кадры народных спевакоў, танцораў, чцяцоў, музыкантаў. Паявіліся новыя цудоўныя песні, апяваючыя веліч нашай краіны, магутнасць нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і вялікага Сталіна, натхняльніка нашых перамог.

Між тым у нас у рэспубліцы няма да гэтага часу тэатра народнай творчасці, у якім можна сістэматычна дэманстрыраваць лепшыя ўзоры народнай творчасці. Ёсць для гэтага памяшканне, але для яго абсталявання і прыстасавання патрабуецца да 160 тысяч рублёў.

Я звяртаюся да Сесіі з просьбай адпусціць гэтыя сродкі.

І далей. Беларуская дзяржаўная карцінная галерэя, створаная ўсяго толькі год таму назад, па багаццю сваіх экспанатаў можа выйсці ў рад перадавых карцінных галерэй у Саюзе. Неабходна ў ёй разгарнуць рад новых аддзелаў: аддзел народнай творчасці, тканіны, вышыўкі, керамікі, разьбы па дрэву і значна расшырыць аддзел совецкага мастацтва. Апрача таго, у гэтым памяшканні трэба правесці цэлы рад пераробак для прыстасавання гэтага будынка да патрэб карцінай галерэі.

Для таго, каб прарабіць гэту вялікую работу, патрабуецца яшчэ 300 тысяч рублёў.

Я звяртаюся да Сесіі з просьбай адпусціць гэту суму.

У заключэнне: у БССР доўгі час адставала эстраднае мастацтва. Між тым, гэты від мастацтва з'яўляецца найбольш папулярным і найбольш агульнадаступным. Зараз прыняты меры да стварэння раду калектываў эстраднага парадку. У прыватнасці, намечана стварэнне дзяржаўнага джаза БССР, тэатра «мініятюр» і т. д., якія патрабуюць значных укладанняў.

Для забеспячэння гэтых мерапрыемстваў спатрэбіцца таксама да 300 тысяч рублёў.

Прашу Сесію Вярхоўнага Совета БССР таксама адпусціць гэту суму.

Таварышы дэпутаты!

Работнікі мастацтваў нашай рэспублікі, сустракаючы вялікую ўвагу з боку нашай вялікай партыі, перажываюць зараз велізарны творчы ўздым.

Дазвольце, таварышы дэпутаты, вас запэўніць, што работнікі мастацтваў БССР прыкладуць усе намаганні к таму, каб дастойна паказаць у Маскве перад вялікім таварышам Сталіным выдатнае мастацтва нашага народа, што на клопаты большэвіцкай партыі артысты, музыканты і мастакі БССР адкажуць творамі, дастойнымі эпохі вялікага Сталіна.

Няхай жыве натхняльнік социялістычных перамог наш вялікі друг і настаўнік таварыш Сталін!

(Бурныя апладысменты, усе ўстаюць).

Прамова дэпутата Царонка С. І.

Таварышы дэпутаты! Прадстаўлены на разгляд і зацвярджэнне IV Сесіі Вярхоўнага Совета БССР дзяржаўны бюджэт Беларускай рэспублікі на 1940 год служыць яркім паказальнікам усё ўзрастаючай магутнасці Совецкай дзяржавы, дэманстрацыяй практычнага вырашэння ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Дзяржаўны бюджэт Беларускай рэспублікі на 1940 г. складзен у поўнай адпаведнасці з народнагаспадарчым планам трэцяга года сталінскай пяцігодкі. Бюджэт на 1940 год забяспечвае далейшы рост гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, далейшы ўздым матэрыяльнага добрабыту працоўных Беларускай рэспублікі.

Працоўны народ заходніх абласцей Беларусі, па прыкладу народаў вялікага Совецкага Саюза, пачаў перабудову свайго жыцця. Энтузіязм і творчая актыўнасць вызваленага народа праяўляюцца на ўсіх участках работы. За гэтыя 7 месяцаў пасля вызвалення працоўных Заходняй Беларусі праведзена выключна вялікая работа. 45.239 батракоў, беззямельных і малазямельных сялянскіх гаспадарак атрымалі 98 тыс. гектараў ворыўнай зямлі і лугоў з былых памешчыцкіх і манастырскіх уладанняў. 4042 не маючыя коней сялянскія гаспадаркі атрымалі коней, 11.800 — атрымалі кароў, 5.776 — атрымалі свіней, 2737 — атрымалі авечак. Сялянам раздан сельскагаспадарчы інвентар. 19.124 сялянскія гаспадаркі атрымалі каля 10 тыс. цэнтнераў зярна. Сялянства атрымала бясплатна больш 500 тыс. кубаметраў лесаматэрыялаў і 700 тыс. кубаметраў дроў.

Працоўнае сялянства Баранавіцкай вобласці ўпершыню прыступіла да веснавой сяўбы ў новых, совецкіх умовах. У дапамогу сялянству падрыхтаваны і пасланы партыяй і ўрадам сотні спецыялістаў сельскай гаспадаркі. Абласць падрыхтавала трактарыстаў, камбайнераў. Усе яны—дзеці батракоў, беднякоў, якія раней і не марылі ніколі быць валадарамі складаных сельскагаспадарчых машын. У вобласці зараз арганізавана 26 МТС, у якіх ёсць больш 130 трактараў.

Значныя дасягненні ёсць і ў галіне аховы здароўя. Ужо адкрыта 61 новая больніца, далаткова ўстаноўлена ў раней існуючых больніцах 1855 новых коек.

У нашай вобласці адкрыта 320 новых школ і адмавіліся заняткі ў 380 школах, закрытых польскімі ўладамі пад прадлогам адсутнасці настаўнікаў. А ўсяго па вобласці працуе 1617 школ. Вучобай у школах ахвачана 208.500 дзяцей. Пачалі

працаваць 911 вячэрніх школ, у якіх вучыцца больш 100 тыс. чалавек.

Дзецям беднякоў аказваецца матэрыяльная дапамога. Пры школах арганізуюцца бібліятэкі, гурткі самадзейнасці. Асноўная маса настаўніцтва прыкладае многа намаганняў да перабудовы школ па тыпу школ Совецкага Саюза. Каля 1300 былых беспрацоўных настаўнікаў атрымалі работу ў дзённых і вячэрніх школах. У абласным цэнтры новаарганізаван настаўніцкі інстытут, у якім займаецца 120 студэнтаў. Арганізавана педвучылішча ў Навагрудку, дашкольны тэхнікум у Лідзе, музыкальныя вучылішчы ў Баранавічах, Навагрудку і Лідзе. Для моладзі адкрылася дарога ў вышэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы.

Пачаў сваю работу абласны Дом народнай творчасці, якім праведзен агляд мастацкай самадзейнасці па вобласці. У вёсках працуе больш 400 чырвоных куткоў, адкрыта 69 клубаў.

У вобласці функцыяніруе 11 стацыянарных кінотэатраў на 3.916 месц. У сёлах і вёсках працуюць 12 кінаперасовак. Выключна вялікім поспехам у насельніцтва карыстаюцца совецкія кінакарціны.

Вясной гэтага года пачынаецца распрацоўка і здабыча мясцовага паліва — торфу. Рэканструіруюцца лесаапрацоўчыя заводы. У 1940 г. яны дадуць прадукцыі ў 4 разы больш, чым давалі ў 1939 г. Больш чым падвайваецца выпуск цэглы, вапны і іншых будаўнічых матэрыялаў. Павялічваецца таксама выпуск прадукцыі шклозаводам «Нёман», мясакамбінатам у Баранавічах і фабрыкай гумавага абутку «Ардаль» у Лідзе.

З кожным днём расшыраецца совецкі гандаль. У вобласці налічваецца звыш тысячы гандлёвых кропак, якія за I квартал 1940 года пралалі тавараў насельніцтву на 25 мільёнаў 413 тыс. рублёў. Адкрыты 146 сталовых.

Дасягнутыя поспехі з'яўляюцца рэзультатам штодзённых клопатаў і дапамогі, аказваемых нашым урадам, партыяй і асабіста таварышам Сталіным беларускаму народу.

Унесеным на зацвярджэнне Сесіі бюджэтам на 1940 год прадугледжваецца для нашай вобласці 116.397 тыс. рублёў. Гэты бюджэт з'яўляецца рычагом да далейшага росквіту ўсіх галін народнай гаспадаркі нашай вобласці.

Таварышы дэпутаты! Я маю некаторыя заўвагі па бюджэту.

Першая: 8 раённых Баранавіцкай вобласці арганізаваны ў сельскай мясцовасці, у якіх няма ні адміністратыўнага, ні жыллёвага фонда. Разнныя арганізацыі размешчаны ў сялянскіх хатах. Каб стварыць мінімальныя ўмовы работы для раённых арганізацый, прашу далаткова асігнаваць 500 тыс. рублёў па адміністратыўнаму і жыллёваму фонду.

Другое: Існуючыя ў горадзе Баранавічах 3 невялікія гасцініцы на 60 коек заўсёды перапоўнены, і прыязджаючыя ў абласны цэнтр таварышы вымушаны хадзіць па прыватных хатах і прасіцца начаваць, а то і спаць ва ўстановах. Я прашу ў 1940 годзе выдзеліць 300 тыс. рублёў на расшырэнне гасцініц у гор. Баранавічах.

Вось тыя заўвагі, якія я лічыў неабходным зрабіць па бюджэту, прадстаўленаму на разгляд і зацвярджэнне IV Сесіі Вярхоўнага Совета БССР на 1940 год па Беларускай рэспубліцы. Я прапаную бюджэт, прадстаўлены на разгляд Сесіі Вярхоўнага Совета БССР, зацвердзіць з папраўкамі, унесенымі Бюджэтнай Камісіяй.

Таварышы дэпутаты! Мы цвёрда ўпэўнены, што бюджэт 1940 г. будзе не толькі выканан, але і перавыканан, бо намі кіруе слаўная партыя Леніна—Сталіна, мудры совецкі ўрад і правадыр ўсяго перадавога і прагрэсіўнага чалавецтва — наш любімы таварыш Сталін.

(Бурныя апладысменты, усе ўстаюць).

*) Прамовы друкуюцца ў скарочаным выглядзе.

ЧАЦВЕРТАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ БЮДЖЭЦЕ БССР НА 1940 ГОД*)

Прамова дэпутата Уралавай Е. І.

Таварышы дэпутаты! У бюджэце на 1940 г. прадугледжваецца рост расходаў на народную асвету па БССР у параўнанні з мінулым годам на 47 проц.

У школах БССР у бягучым годзе лік вучняў ўзрос да 2 мільёнаў.

Бюджэт 1940 года, прадстаўлены на разгляд IV Сесіі Вярхоўнага Совета БССР, забяспечвае далейшы значны рост сярэдніх школ на вёсцы. У 1940 г. будзе націчвацца па БССР 3.893 сямігадовыя і сярэднія школы.

Улада советаў прынесла вызваленым народам сапраўднае адраджэнне. Заходнія вобласці перажываюць зараз вясну культурнага росквіту. За кароткі тэрмін адкрыта 835 новых школ. Тысячы новых настаўнікаў уключыліся ў педагагічную работу. Адкрыты вышэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы. Адкрыты 594 хаты-чытальні і дамы соцкультуры і 279 бібліятэк. У бібліятэкі і хаты-чытальні накіравана 700 тысяч каштоўных кніг.

1940 год павінен з'явіцца годам стварэння нармальных умоў для работы школ заходніх абласцей. Пад школьныя памяшканні неабходна адвесці дамы асаднікаў, памешчыкаў, а для рамонта і прыстасавання іх пад школы неабходна прыцягваць грамадскасць. Факты сведчаць аб тым, што грамадскасць ахвотна дапамагае ў гэтай справе.

У заходніх абласцях ёсць 246 недабудаваных школ. Адпушчаных па бюджэту 8.800 тыс. руб. на гэту справу недастаткова.

Я падтрымліваю прапанову дэпутата

Корсак аб водпуску дадатковых сродкаў на дабудову школ і лічу, што на ажыццяўленне гэтага важнага мерапрыемства патрэбны дадатковыя асігнаванні ў суме 6—7 млн. руб.

Таварышы дэпутаты! Падрыхтоўка школ да новага навучальнага года і забеспячэнне неабходных умоў для паспяховай работы тысяч хат-чытальнь, клубаў, дамоў соцкультуры, дзіцячых садоў і іншых культурна-асветных устаноў патрабуюць да сябе ўвагі не толькі НКАсветы, але і іншых арганізацый і наркаматаў.

Такія наркаматы, як Наркамфін, НК Мясцпрома, Наркамлес, чамусьці часта забываюць аб патрэбах школ.

Таварышы дэпутаты! Прадстаўлены на зацвярджэнне Сесіі бюджэт сустракае аднадушнае адабрэнне з боку ўсіх дэпутатаў. У гэтым бюджэце ўсебакова ўлічаны і патрэбы народнай асветы.

Я ўношу прапанову зацвердзіць гэты бюджэт.

Нашы дзеці і многатысячная армія настаўнікаў — выхавацеляў совецкіх дзяцей ведаюць, што сваім шчасцем яны абавязаны совецкай дзяржаве, нашай уладзе, большэвіцкай партыі і свайму бацьку і лепшаму другу таварышу Сталіну. **(Бурныя апладысменты).**

І недарма аб сваім шчаслівым жыцці нашы дзеці спяваюць у складзеных імі-ж самімі песнях:

«За всю эту радость большую,
Которой не будет конца,
Мы славим отчизну родную,
И Сталина — друга, отца».

(Бурныя апладысменты, усе ўстаюць).

Прамова Народнага Камісара Аховы Здароўя БССР тав. Новікава І. А.

Таварышы дэпутаты!

Прадстаўлены ўрадам на зацвярджэнне IV Сесіі Вярхоўнага Совета бюджэт па БССР на 1940 год прадугледжвае на патрэбы аховы здароўя па мясцоваму і рэспубліканскаму бюджэтах (уключаючы расходы на падрыхтоўку кадраў) 410.875 тыс. руб. супроць 279.8 тыс. руб., расходаваных у 1939 г., г. зн. рост на 131.100 тыс. руб.

З першых дзён арганізацыі совецкай улады ў вызваленых абласцях Беларусі Народны камісарыят аховы здароўя БССР прыступіў да шырокай арганізацыі сеткі лячэбна-санітарных устаноў. Медыцынская дапамога паўсямесна стала бясплатнай і агульнадаступнай для працоўных мас.

Па становішчу на 1 студзеня 1940 года органамі аховы здароўя ў заходніх абласцях БССР адкрыта 117 больніц. Больнічна-коечны фонд толькі за 3,5 месяца павялічыўся амаль у 2,5 раза. Да канца бягучага года прадугледжваецца значнае павелічэнне больнічна-коечнага фонда ў заходніх абласцях БССР.

Мы маем таксама значны рост і іншых устаноў сістэмы аховы здароўя. Па ўсіх абласцях былой Заходняй Беларусі на 17 верасня 1939 г. лічылася 189 амбулаторый і паліклінік, а ўжо 1 студзеня 1940 года мы мелі 289 амбулаторый і паліклінік. План 1940 года прадугледжвае давесці колькасць амбулаторый і паліклінік да 352.

Пунктаў аховы здароўя на прадпрыемствах у былой панскай Польшчы зусім не было. На сёння на прадпрыемствах заходніх абласцей БССР мы маем 28 пунктаў аховы здароўя, а па плану на 1940 год намячаем колькасць іх давесці да 58.

Не было на тэрыторыі Заходняй Беларусі і санітарных станцый. Зараз мы маем іх 18, а па плану 1940 г. іх будзе 52. Ва ўсіх заходніх абласцях быў толькі адзін туберкулёзны дыспансер. У сучасны момант ужо разгорнута і працуе 13 дыспансераў. План 1940 года прадугледжвае давесці іх колькасць да 23. Венералагічных дыспансераў быў усяго адзін, зараз іх 29, а к канцу 1940 года будзе 33.

Совецкая ўлада шырокім фронтам вядзе барацьбу за зніжэнне захворваемасці, смяротнасці, за ліквідацыю інфекцыйных захворванняў і хвароб, народжаных ладам эксплуатацыі — туберкулёза, трахомы, венерычных захворванняў і іншых.

За годы сталінскіх пяцігодак мы маем у нашай квітнеючай рэспубліцы значны рост выдатных клінік, больніц, санаторый, маем рэзкае зніжэнне захворваемасці. Поўнасцю па рэспубліцы ліквідаваны такія хваробы, як воспа, сыпны тыф.

Беларусь мае армію медыцынскіх ра-

ботнікаў у 17 тыс. чалавек, з іх каля 4 тыс. адных толькі ўрачоў. Гэты атрад совецкай інтэлігенцыі адданы партыі, народу і нашай слаўнай радзіме.

Велізарны поспехі нашых навукова-даследчых інстытутаў і ВНУ.

Па намечанаму плану размеркавання медыцынскіх работнікаў у заходнія вобласці ў 1940 годзе накіроўваецца з чэрвеньскага выпуска: урачоў — 200 чалавек, фельчараў — 486 чал., тады як зараз ва ўсіх заходніх абласцях ёсць фельчараў толькі 456. Медсясцёр накіроўваецца ў заходнія вобласці 1229 чал., тады як цяпер па ўсёй лячэбнай сетцы ў заходніх абласцях Беларусі ёсць 669 сясцёр. Акушэрак накіроўваецца 407 чалавек, зубных урачоў — 108 чал., памочнікаў санурачоў — 132 чал. Адначасова будуць накіраваны і іншыя спецыялісты совецкай медыцыны.

Побач з велізарнымі поспехамі ў справе ўзлыму аховы здароўя ёсць, вядома, і рад недахопаў у дзейнасці як самога Наркамата аховы здароўя, так і яго асобных органаў на месцах. Не ўсюды медыцынскія работнікі мабілізаваны яшчэ на барацьбу за паляпшэнне якасці медыцынскага абслугоўвання насельніцтва. Не поўнасцю скарыстана яшчэ месцамі магутнасць медыцынскіх устаноў.

Бюджэтныя асігнаванні месцамі скарыстоўваюцца недастаткова эфектыўна і не поўнасцю. План будаўніцтва лячэбна-санітарных устаноў выконваецца нездавальняюча. Выкананне пастановы ўрада аб умацаванні сельскіх урачэбных участкаў ва многіх раёнах яшчэ не на належнай вышыні.

Трэба таксама звярнуць увагу на паляпшэнне санітарнага становішча гарадоў, раённых цэнтраў, рабочых пасёлкаў і калгасаў.

Таварышы дэпутаты! Прадстаўлены IV Сесіяй Вярхоўнага Совета на зацвярджэнне дзяржаўны бюджэт прадугледжвае значныя затраты на народную ахову здароўя, але, улічваючы выступленні асобных дэпутатаў і знаходзячыяся ў нас матэрыялы і заўвагі ў часці некаторых раздзелаў аховы здароўя, лічу неабходным прасіць Сесію Вярхоўнага Совета БССР аб павелічэнні асігнаванняў на наступныя мерапрыемствы.

Наркамату аховы здароўя перадан курорт «Друскенікі». Гэты курорт мае рад лячэбных крыніц, абсталяван фізіягідра-тэрапіяй і іншай апаратурай.

Для абсталявання і прыстасавання памяшканняў і лячэбных крыніц неабходны адпаведныя сродкі. Прадугледжаныя па бюджэту асігнаванні для гэтай мэты яўна недастатковы. Прашу дадаткова асігнаваць для гэтага курорта 500 тыс. рублёў.

Па даных асобных раёнаў рад больніц у сельскіх мясцовасцях і раённых цэнтрах адчуваюць вельмі вострую патрэбу ў капітальным рамонце. Сродкі, адпускаемыя для гэтай мэты, далёка недастатковы і не даюць магчымасці правесці неабходны рамонт, што адмоўна сказваецца на правільным функцыяніраванні больніц і якасці абслугоўвання хворых.

Прашу дадаткова асігнаваць спецыяльна на рамонт больніц у раённых цэнтрах і сельскіх мясцовасцях адзін мільён рублёў.

Побач з гэтым, прашу Сесію задаволіць хадайніцтвы асобных дэпутатаў аб перагляде некаторых пунктаў бюджэта ў частцы аховы здароўя ў бок павелічэння асігнаванняў.

Я прашу Сесію зацвердзіць ўсе вышэйказаныя асігнаванні. Гэта дасць магчымасць узняць ахову здароўя нашай квітнеючай рэспублікі на яшчэ большую вышыню.

Прамова дэпутата Былінскага В. П.

Таварышы дэпутаты!

Я жадаю зрабіць некалькі заўваг да праекта бюджэта. У радзе раёнаў Гомельскай вобласці — Булакашалеўскім, Жыравіцкім, Уваравіцкім, Веткаўскім і Свяцілавіцкім — зусім няма дзяржаўных млыноў. У астатніх раёнах мы маем толькі 20 млыноў. Усе гэтыя прадпрыемствы за апошнія годы капітальна не рамантываліся, і таму вытворчая магутнасць іх у значнай ступені знізілася. Існуючыя ў калгасах прымітыўныя ветраныя млыны вырабляюць муку нізкіх сартоў і ў вельмі нязначнай колькасці.

Такім чынам, абслугоўванне патрэб калгаснага сялянства ў галіне перапрапоўкі зярна зараз патрабуе ад нас неадкладных мер па паляпшэнню млынавай гаспадаркі вобласці.

Я прашу Сесію Вярхоўнага Совета павялічыць бюджэт Гомельскай вобласці на 250 тысяч рублёў для пачатку работ па пабудове ў г. Рэчыцы млына і 200 тысяч рублёў на капітальны рамонт існуючых у вобласці млыноў.

Я прашу Сесію Вярхоўнага Совета павялічыць асігнаванні вобласці ў 1940 годзе на 500 тысяч рублёў на праектыраванне і пачатак будаўніцтва электрастанцый у гарадах Жлобіне, Ветцы і Лоеве.

Я прашу Сесію Вярхоўнага Совета па-

вялічыць асігнаванні нашай вобласці на 150 тысяч рублёў на неабходныя работы па Рагачоўскай і Кармянскай электрастанцыях.

Прадугледжаны бюджэтам водпуск сродкаў на рамонт існуючага жылфонда ні ў якай меры не можа забяспечыць прывядзенне яго ў парадак. А таму я прашу ўключыць у бюджэт павелічэнне водпуску сродкаў на рамонт жылфонда на 600 тысяч рублёў.

І апошняя заўвага. У праекце бюджэта не знайшло адлюстраванне азеляненне г. Гомеля, у той час, калі лепшы ў БССР гомельскі парк культуры і адпачынку патрабуе тэрміновых мерапрыемстваў. Пешаходны мост парка праз пруд, падтрымліваемы драўлянымі падпоркамі, згніў. Хадзьба праз гэты мост пагражае небяспекай наведвальнікам парка, між тым, гэты мост звязвае цэнтральную частку парка з яго паўднёвай часткай. Рэканструкцыя і рамонт маста каштуе, згодна праекта і каштарыса, 175 тысяч рублёў. Я прашу Сесію Вярхоўнага Совета павялічыць бюджэт вобласці на гэту суму.

Таварышы дэпутаты! Мы цвёрда ўпэўнены, што бюджэт 1940 года будзе не толькі выканан, але і перавыканан, бо нашым 183-мільённым народам кіруе слаўная партыя Леніна—Сталіна, мудры совецкі ўрад і правадыр усяго перадавога і пратрэсіўнага чалавецтва—наш любімы Сталін. **(Працяглыя апладысменты, усе ўстаюць).**

*) Прамовы друкуюцца ў скарочаным выглядзе.

Прамова дэпутата Свінцова А. А.

Таварышы дэпутаты! Прадстаўлены Соўнаркомам Беларускай ССР бюджэт на 1940 год я прапаную зацвердзіць.

Бюджэт Мінскай вобласці займае вялікую долю ў агульным бюджэце нашай рэспублікі. Дастаткова адзначыць, што бюджэт вобласці за 1939 г. выканан па даходах у суме 219.328.300 рублёў, што складае 102,6 проц., і па расходах — у суме 215 млн. рублёў.

На 1940 год бюджэт нашай вобласці складзе 226 млн. рублёў. Звыш 70 процантаў гэтай сумы накіраваны на расходы па соцыяльна-культурных патрэбах.

Ажыццяўляючы рашэнні партыі і ўрада аб ссяленні ў калгасныя цэнтры, намі праведена вялікая работа: сселена ў калгасныя цэнтры 25 тысяч сельскіх гаспадарак. Аднак, каля 60 школ намі яшчэ да гэтых пор не перасселены ў калгасныя цэнтры, яны астаюцца ў раёнах размяшчэння былых хутароў. Для пераносу гэтых школ у калгасныя цэнтры патрэбуецца 1.300 тысяч рублёў, а па бюджэту нам асігнавана толькі 605 тысяч рублёў. Апрача таго, для скончэння пераходзячага школьнага будаўніцтва неабходна яшчэ асігнаваць 400 тысяч рублёў. Усяго, такім чынам, па школьнаму будаўніцтву мы просім дадаткова адпусціць 1 мільён рублёў.

Усім вядома, што Любаньскі раён мае вялікія дасягненні ў справе асушкі балот. На асушаных балотных масівах штогод засяваюцца велізарныя плошчы канапель. Атрымліваемая калгасамі пянька-траста да гэтых пор нікім не скарыстоўваецца рацыянальна, і на сёння мы маем такое становішча, калі ў калгасах Любаньскага раёна ёсць значны запас пянька-трасты, якая з года ў год не перапрацоўваецца.

Яшчэ ў чэрвені 1938 г. СНК БССР вынес рашэнне аб будаўніцтве новага пяньковага завода ў Любаньскім раёне, які-б працаваў на мясцовай сыравіне. Аднак, да гэтага часу гэтае пытанне не вырашаецца.

Я прашу асігнаваць 1.800 тысяч рублёў на будаўніцтва пяньковага завода ў Любаньскім раёне.

Гадавая патрэбнасць у торфе ў г. Мінску складае 700 тысяч тон. Але калі ўлічыць, што прадукцыя торфпромарцелей у асноўным ідзе на забеспячэнне раённай прамысловасці, больніц і іншых устаноў, то, па падліках, Мінску нехапае яшчэ 150 тысяч тон торфу.

У сувязі з тым, што запасы прамысловага торфу па Мінскай вобласці складаюць 4.118 млн. куб. метраў, або 28 проц. усяго запасу торфу ў рэспубліцы, лічу, што асігнаваныя 500 тысяч рублёў для Мінскай вобласці з'яўляюцца недастатковымі і прашу вызначыць дадаткова 1 млн руб. для павелічэння торфаздабычы ў гэтым годзе.

Роля мясцовага бюджэта ў справе рэканструкцыі гарадской гаспадаркі наглядна ілюструецца наступнымі данымі.

Толькі за годы сталінскіх пяцігодак бюджэт горада Мінска вырас у 16 разоў — з 3.920 тысяч рублёў у 1927-28 гг. да 61.948 тысяч рублёў у 1937 г.

Аднак, звяртае на сябе ўвагу тое, што Наркамфін БССР у праекце Дзяржбюджэта на 1940 г. не вызначыў г. Мінск — сталіцу БССР, як гэта робяць па іншых сталічных гарадах Саюзных рэспублік. Мы лічым неабходным, каб бюджэт г. Мінска меў сваё адлюстраванне ў бюджэце рэспублікі.

Пачатак рэканструкцыі сталіцы БССР патрабуе вялікай увагі, у сувязі з чым неабходна ў бюджэт г. Мінска на 1940 г. унесці рад паправак. Жыллёвы фонд горада значна зношан. З агульнай колькасці будынкаў у 11.590 — 3.275 будынкаў маюць знос ад 41 проц. і вышэй. Аднак, асваенне сродкаў, вылучаемых на капітальны рамонт, праводзіцца нездавальняюча. Вялікім тормазам вядзення будаўнічых работ па капітальнаму рамонту жылога фонда з'яўляецца адсутнасць у гарадскім і раённым советах Мінска рэзервнай плошчы для часовага перасялення жыхароў на час капітальнага рамонту ў іх дамах. Мы мелі рад выпадкаў і ў 1938 і ў 1939 г., калі пачатак рамонту па гэтай прычыне адцягваўся на доўгі час. У сувязі з гэтым я прашу IV Сесію Вярхоўнага Совета БССР зацвердзіць па бюджэту 1940 года 1.500 тысяч рублёў на пабудову жылога рэзервнага фонда на 200 пакояў плошчай у 40.000 кв. метраў і абавязаць СНК БССР вызначыць на капітальны рамонт жылфонда неабходныя будматэрыялы.

Трэба звярнуць увагу на маставую гаспадарку горада. Такі важны мост, як Першамайскі, поўнасцю зношан і выходзіць са строю. Аднак, сродкі на пабудову моста не адпушчаны.

Існуючыя ў Мінску 2 паркі — імені Горкага і Цэнтральны парк культуры і адпачынку — недастаткова задавальняюць запатрабаванні працоўных. Трэба ў гэтым годзе пабудаваць у парку некаторыя будынкі, дзе працоўныя маглі-б паслухаць змястоўную лекцыю, даклад, канцэрт і т. д.

Трэба таксама прыступіць да расшырэння зоны зялёных насаджэнняў па гораду, як лінейных, так і сквераў.

Рэзка адстае каналізацыя ад развіцця гарадской гаспадаркі. З 11.590 будоўляў да каналізацыі далучана ўсяго 905, што адбіваецца на санітарным і процівапажарным становішчы горада.

Для правядзення вышэйуказаных мерапрыемстваў неабходна вызначыць дадаткова па бюджэту наступныя сумы:

На асфальтыраванне і ўпарадкаванне тэатральнай плошчы—1500 тысяч рублёў; на пачатак работ па рэканструкцыі Совецкай вуліцы — 2 мільёны рублёў; на паркі і зялёныя насаджэнні—500 тысяч рублёў; на механізацыю базы санітарнай ачысткі горада — 800 тысяч рублёў; на пралаўжэнне вадаправоднай каналізацыі—350 тыс. руб.; для паляпшэння каналізацыі горада неабходна таксама вызначыць дадаткова 800 тыс. руб. капіталаўкладанняў, з якіх 500 тысяч рублёў на расшырэнне палёў фільтрацыі і 300 тысяч рублёў на дамавыя злучэнні.

Вось, таварышы дэпутаты, усе мае заўвагі да бюджэта, якія я прашу IV Сесію Вярхоўнага Совета ўлічыць і зацвердзіць.

Прамова дэпутата Пятроўскай М. К.

Таварышы дэпутаты! З дня вызвалення Чырвонай Арміяй працоўных заходніх абласцей Беларусі прайшло ўсяго толькі 7 месяцаў. За гэты кароткі час нашы гарады і вёскі сталі непазнавальнымі. На нашых фабрыках і заводах жыццё пайшло зусім па-іншаму. Яны сталі совецкімі сацыялістычнымі прадпрыемствамі. Праца рабочага і работніцы, якая пры фабрыкантах была цяжкай і падняволнай, стала для нас справай чэсці, справай славы, доблесці і геройства. У цэхах на фабрыках і заводах, дзе годамі панавала грязь, антысанітарыя, цяпер становіцца светла і прасторна.

Каб не быць галаслоўнай, я прывяду некалькі прыкладаў з жыцця тэкстыльнага камбіната горада Беластока. Да нацыяналізацыі прадпрыемствамі камбіната ўладалі 33 фабрыканты. Яны прыкладалі ўсе намаганні, каб мацней эксплуатываць рабочых. Машыны стаялі раскіданымі ў розных закавулках і падвалах. Гэта рабілася імі для таго, каб раз'яднаць рабочых для большай іх эксплуатацыі. Ні ў адным будынку не было паравога ацяплення. Па-першае, гэта не было выгадна фабрыкантам і, па-другое, фабрыкі працавалі толькі вясной і летам, а зімой стаялі, і рабочыя былі без работы. Наколькі вялікае было беспрацоўе, відаць з таго, што ў адным Беластоку беспрацоўных было больш 15 тысяч чалавек. Атрымаць работу хаця на месяц-паўтара было вялікім шчасцем.

На 17 фабрыках нашага камбіната да нацыяналізацыі працавалі ўсяго 542 ра-

бочых, а цяпер працуюць 1.426. Мы працавалі ўсю мінулую зіму ў цёплых цэхах.

Да новага года мы падрыхтаваліся, каб перайсці на совецкія метады работы. Мы выпрацавалі план, раз'яснілі рабочым як яго выконваць, давялі план да цэхаў, да рабочых.

У рэзультаце план першага квартала 1940 года выканан на 108 проц., па сыравіне — на 109,6 проц., па гатовых таварах — на 110 проц., па прадзіву мы план выканалі да дня выбараў у Вярхоўныя Советы СССР і БССР.

Мы многа паспелі зрабіць у справе паляпшэння культурна-бытавых умоў рабочых. Мы арганізавалі сваю прыгаральную гаспадарку па 10 гектараў зямлі, маем там 28 кароў, 40 свіней і коней. Мы забяспечваем сябе гароднінай і бульбай на год. 156 рабочых атрымліваюць індывідуальныя агароды і землі, якімі раней карысталіся памешчыкі і асаднікі.

Мы маем яслі на 70 дзяцей, амбулаторыю, зубалячэбніцу. Будуецца дзіцячы сад на 150 дзяцей. Мы маем добра абсталяваную сталовую, ленінскі куток, 33 рабочыя сям'і атрымалі добрыя, утульныя кватэры.

Таварышы дэпутаты! Ва ўсёй нашай рабоце вялікую дапамогу аказвае нам наша совецкая дзяржава, асабіста таварыш **Сталін.** З першых дзён нашага вызвалення мы моцна адчуваем гэтыя клопаты аб працоўных былой Заходняй Беларусі.

Таварышы дэпутаты! Мы заслухалі даклад дэпутата Сяпанава аб дзяржаўным бюджэце БССР на 1940 год.

Я прапаную зацвердзіць гэты бюджэт, бо ён накіраван на паляпшэнне жыцця працоўных.

Няхай жыве вялікая партыя Леніна—Сталіна!

Няхай жыве таварыш Сталін! **(Усе ўстаюць, працяглыя апладысменты).**

Прамова дэпутата Ледзянёва В. В.

Таварышы дэпутаты! Бюджэт 1940 года, які мы разглядаем і будзем зацвярджаць, — гэта трэцяя сталінская пяцігодка ў дзеянні.

Возьмем для прыкладу Палескую вобласць. З тых лічбаў, якія нам прадставіў на зацвярджэнне Совет Народных Камісараў БССР, відаць, што для бюджэтнага фінансіравання прамысловасці вобласці намечана 1.526 тыс. рублёў, а калі параўнаць з 1939 г., то мы маем павелічэнне на 26,5 процанта.

Таварышы дэпутаты! Я прашу, каб IV Сесія пры разглядзе і зацвярджэнні бюджэта Беларускай ССР улічыла асаблівасці нашай Палескай вобласці і да таго, што намечана Наркамфінам БССР, дадала па бюджэту і задаволіла нашы наступныя патрабаванні:

Па сельскай гаспадарцы. Палеская вобласць на сваёй тэрыторыі мае велізарную колькасць балот. Калгасам нашай вобласці перадана на вечнае карыстанне 1.382.058 гектараў зямлі, а скарыстоўваецца з гэтай колькасці не больш 60 проц. Астатняя плошча знаходзіцца пад балотамі, хмызнякамі і патрабуе неадкладнага асушэння і асваення. Усяго балот, патрабуючых асушэння, налічваецца больш 150 тыс. гектараў. Даведзены план па меліярацыі і асваенню балотных зямель на 1940 год мы выканаем. Аднак, для фарсіравання і павелічэння аб'ёма меліярацыйных работ нам патрабуецца падрыхтаваць водапрыёмнікі. Для гэтага неабходна дзяржаўная дапамога. Па Парыцкаму, Дамаванавіцкаму і Калінкавіцкаму раёнах прароблены вялікія вышукальныя работы па рэках Іпа і Віша. Складзен праект. Асвайваемая плошча складае 22 тысячы гектараў. Для рэгуліравання рэк патрабуецца работа экскаватараў. Кошт усіх работ складае 15 мільёнаў рублёў, а іх 6 мільёнаў за кошт дзяржбюджэта і 9 мільёнаў за кошт укладанняў уласнай працы саміх калгаснікаў.

Таму я прашу для арганізацыі работ, для пачатку работ першай чаргі адпусціць дадаткова для Палескай вобласці 1 млн. руб. і ўключыць гэтыя сродкі ў бюджэт 1940 года.

Другое пытанне — гэта **кадры.** Пытанне з кадрамі, асабліва з сельскагаспадарчымі, у вобласці прадаўжае быць вузкім месцам. У нас нехапае больш 100 агранамаў, таксама і іншых спецыялістаў сельскай гаспадаркі. Таму я прашу ўключыць для вобласці 200 тыс. рублёў на арганізацыю і адкрыццё агратэхнікума ў 1940 годзе.

Па комунальна-жыллёвай гаспадарцы. Гор. Мазыру, пачынаючы з 1936 года, па капітальных затратах адпускаюцца сумы, якія не могуць задаволіць узрастаючыя патрэбы ў жыллёвым фондзе.

Мы просім на пашырэнне жыллёвага фонда па гор. Мазыру і раённых цэнтрах даасігнаваць сродкі ў суме 400 тыс. рублёў; апрача таго адпусціць нам дадаткова сродкі на заканчэнне пабудовы памяшканняў у новаарганізаваных раёнах:

Для развіцця мясцовай і харчовай прамысловасці Палескай вобласці мы просім дадаткова асігнаваць 140 тыс. рублёў на арганізацыю 15 райхарчкамбінатаў (6 прадпрыемстваў па перапрацоўцы гародніны і 9 прадпрыемстваў па выпуску безалкагольных напіткаў і белабулачных вырабаў).

Палеская вобласць мае вялікія тарфяныя масівы, у той-жа час асобныя заводы і фабрыкі Палескай вобласці працуюць на прывазным паліве (петрыкаўскі цагельны завод, нараўлянская цукерачная фабрыка).

У сувязі з гэтым я прашу павялічыць асігнаванні па капіталаўкладаннях на падрыхтоўчыя работы па торфаздабычы на 240 тыс. рублёў для арганізацыі здабычы торфу ў Петрыкаўскім, Камарынскім, Хойніцкім і Нараўлянскім раёнах і пераводу прадпрыемстваў вобласці на тарфяное паліва.

Зусім не прадугледжаны для вобласці сродкі ў 1940 годзе на будаўніцтва млыноў, у той час, як вобласць адчувае ў іх крайнюю патрэбу. Мы просім асігнаваць сродкі ў суме 500 тыс. рублёў.

На працягу некалькіх год не адпускаюцца сродкі на рамонт будынкаў сельвыканкомаў. Я прашу аб асігнаванні 110 тыс. рублёў для вобласці на рамонт **будынкаў сельвыканкомаў.**

ЧАЦВЕРТАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

Спрэчкі па дакладу аб дзяржаўным бюджэце БССР на 1940 год *)

Прамова дэпутата Хацько І. С.

Таварышы дэпутаты! Расходы на развіццё торфаздабычы і апрацоўкі ў 1940 годзе складаюць звыш 32 млн. рублёў. Гэта роўна капіталаўкладанням трох апошніх год разам узятых і яшчэ перавышаюць іх на 1,5 млн. рублёў.

У агульнасаюзнай торфаздабычы ўдзельная вага БССР вырасла з 6,3 проц. у 1932 годзе да 10,1 проц. у 1937 годзе. У 1932 годзе было здабыта 862 тоны торфу, у 1939 годзе — 3.100 тысяч тон.

Агульная сума капіталаўкладанняў у тарфяную прамысловасць БССР за гады другой пяцігодкі склала 67 млн. руб. У трэцяй пяцігодцы намячаюцца капіталаўкладанні ў тарфяную прамысловасць у суме звыш 200 млн. руб. Здабыча торфу павінна быць даведзена да 5 млн. тон.

Удзельная вага далёкапрывознага вугалю ў паліўным балансе рэспублікі знізілася з 12.8 проц. у 1937 годзе да 9,2 проц. у 1939 годзе.

Аднак, не гледзячы на значныя поспехі тарфяной прамысловасці, становішча з палівам у рэспубліцы пралаўжае аставацца надзвычай напружаным, здабыча торфу паранейшаму пралаўжае адставаць ад тэмпаў быстра развіваючайся сацыялістычнай прамысловасці Беларусі.

1939 год быў пераломным у рабоце тарфяной прамысловасці БССР. Упершыню за ўсе гады існавання яна не толькі выканала, але і перавыканала план торфаздабычы, даўшы звыш 3 млн. тон торфу.

Калі ў 1938 годзе тарфяная прамысловасць рэспубліканскага падпарадкавання мела 7.109 тыс. рублёў убыткаў, у 1939 годзе — 5.874 тыс. руб., то ў 1940 г. яна павінна даць, па плану, 4.200 тыс. рублёў накаплення.

Такім чынам, тарфяная прамысловасць, пачынаючы з 1940 года, становіцца рэнтабельнай галіной народнай гаспадаркі.

Наяўныя крайне няпоўныя даныя сведчаць аб багацці нетраў заходніх абласцей

БССР, якія маюць у сабе розныя карысныя выкапні. Даўно вядомы залежы балотнай руды. Амерыканскі нафтавы журнал «Ойль Энд ГЭЗ» у жніўні 1939 года пісаў, што па даных польскага інстытута хімічных даследванняў, у Гродненскім раёне выяўлены залежы бітумінавых сланцоў, якія па сваёй якасці стаяць вышэй вядомых эстонскіх сланцоў.

Велізарныя пінскія балоты, якія цягнуцца на сотні кілометраў, і рад іншых балот у Заходняй Беларусі ўладаюць мільярдамі тон запасаў торфу.

У раёне Навагрудскага ўзвышша па даных, апублікаваных у друку, ёсць залежы фасфарыта. У басейне Буга і Нёмана ёсць залежы крэйды, у радзе месц залягаюць высокаякасныя гліны, вапнякі, пясчанікі, прыгодныя для выплаўкі шкла.

Вялікае значэнне можа мець залягаючы на дне балот і азёр сапрапеліт — каштоўная сыравіна для хімічнай прамысловасці, з якой можна атрымліваць поўкокс і спецыяльныя маслы.

Стварэнне ўласнай паліўна-энергетычнай базы ў заходніх абласцях БССР з'яўляецца першачарговай і галоўнейшай задачай. Ужо ў бліжэйшыя 1—2 гады павінна быць забяспечана значнае скарачэнне дальнепрывознага паліва і замена яго торфам, пры адначасовым разгортванні геолагаразведчых работ на вугаль і асабліва на сланцы.

Урадам адпушчана ў гэтым годзе на даследванне і арганізацыю новых торфагаспадарак у заходніх абласцях БССР 8 млн. руб. Наркомным камісарыятам паліўнай прамысловасці Беларусі намячаецца будаўніцтва 4 буйнейшых заводаў у Баранавіцкай і Беластоцкай абласцях агульнай магутнасцю звыш 1.100 тыс. тон торфу.

Апіраючыся на лепшых людзей тарфяной прамысловасці, шырока разгортваючы сацыялістычнае спаборніцтва імені Трэцяй Сталінскай Пяцігодкі, шматлікая армія тарфянікаў Беларусі пад кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта нашай партыі дабіцца выканання рашэнняў XVIII з'езда ВКП(б) і зробіць торф самым даступным і таннымі мясцовым палівам.

Няхай жыве наш магутны многанацыянальны Саюз Совецкіх Сацыялістычных Рэспублік!

Няхай жыве наш мудры правадыр, бацька і настаўнік, друг беларускага народа — наш вялікі і родны таварыш Сталін! **(Працяглыя апладысменты, усе ўстаюць).**

Прамова дэпутата Мальцава С. І.

Таварышы дэпутаты! IV Сесія Вярхоўнага Совета БССР павінна разгледзець прадстаўлены Соўнаркомам БССР праект бюджэта рэспублікі на 1940 год з улікам асігнаванняў на перабудову і развіццё народнай гаспадаркі вызваленых гераічнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміяй Заходняй Беларусі.

Разглядаемы данай Сесіяй бюджэт БССР у суме 2 млрд. 167 млн. 220 тыс. рублёў забяспечвае неабходнае фінансіраванне ўсіх галін народнай гаспадаркі рэспублікі і садзейнічае далейшаму павышэнню добрабыту працоўных. Кантрольныя лічбы па бюджэту Беластоцкай вобласці па даходах і расходах у суме 141 млн. руб., а таксама адпускаемыя па дзяржбюджэту капіталаўкладанні ў суме 45 млн. руб. даюць магчымасць быстрымі тэмпамі перабудоўваць і развіваць усе галіны народнай гаспадаркі і культуры вобласці.

У 1940 годзе толькі ў адну тэкстыльную прамысловасць укладаецца больш 10 млн. рублёў. Гэтыя капіталаўкладанні ствараюць умовы для быстрэйшай перабудовы і ператварэння тэкстыльнай прамысловасці Беластока ў перадавую прамысловасць. Ужо ў 1941 годзе Беластоцкая тэкстыльная прамысловасць дасць краіне 18 млн. метраў шарсцяных і суконных тканін. Выпуск тэкстыльнай прадукцыі ў 1941 годзе будзе ў два з лішнім разы большы, чым у 1938 г. пры польскім уладзе.

Такім чынам, відаць, што асноўныя

сродкі бюджэта накіроўваюцца галоўным чынам на развіццё народнай гаспадаркі і сацыяльна-культурныя мерапрыемствы.

У Беластоцкай вобласці арганізавана 24 раёны. З іх 7 раённых пэнтраў значна разбураны ў час ваенных дзеянняў і патрабуюць вялікіх капіталаўкладанняў на іх аднаўленне.

Адпушчаныя сродкі на камунальна-жыллёвае будаўніцтва і на ўпарадкаванне раёнаў не могуць задаволіць нашых мінімальных фактычных патрэбнасцей, таму мы просім Сесію Вярхоўнага Совета БССР адпусціць дадаткова на аднаўленне галоўным чынам разбураных раённых пэнтраў і ўпарадкаванне іх 1 млн. рублёў.

Просім Сесію Вярхоўнага Совета БССР павялічыць для вобласці водпуск сродкаў па суму 1,5 млн. руб. па дабудову 26 школ, якія будаваліся некалькі год і не былі закончаны.

Таварышы дэпутаты! Разглядаемы бюджэт БССР будзе зацверджан і выкананы. Ён з'явіцца магутным фактарам далейшага росквіту і ўздыму народнай гаспадаркі і культуры Беларускай рэспублікі і паскорыць наш пабеданосны рух уперад да комунізма.

Няхай жыве натхніцель сацыялістычных перамог наш вялікі таварыш Сталін! **(Усе ўстаюць, працяглыя апладысменты).**

Прамова дэпутата Захарава І. А.

Бюджэт Беларускай Совецкай Сацыялістычнай Рэспублікі на 1939 год быў зацверджан II Сесіяй Вярхоўнага Совета БССР у размеры 1.319 млн. рублёў. Прадстаўлены праект бюджэта на 1940 год, аб якім далажыў Народны Камісар Фінансаў тав. Сцяпанаў, дасягае сумы ў 2.167 млн. рублёў.

Бюджэт БССР у 1940 годзе, у параўнанні з фактычным выкананнем бюджэта ў 1939 годзе, узрастае на 53,1 проц.

Па бюджэту на 1940 год прадугледжваюцца асігнаванні для заходніх абласцей Беларусі ў размеры 730 млн. рублёў. Наш дзяржаўны бюджэт забяспечвае працоўным заходніх абласцей будаўніцтва новага, шчаслівага і радаснага жыцця пад вялікім сцягам Леніна—Сталіна **(бурныя апладысменты).**

Побач з затратамі на далейшы ўздым народнай гаспадаркі буйнае месца займаюць расходы на развіццё культуры, ахову здароўя і расходы па сацыяльнаму забеспячэнню.

Таварышы дэпутаты! Расходы на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы па сваёй удзельнай вазе ў нашым бюджэце непараўнаны з расходамі на гэтыя-ж патрэбы ў капіталістычных краінах. Прывяду лічбы. Удзельная вага на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы складае 62,5 проц., у той час, як ва Францыі яны складаюць 6,4 проц., у Японіі — 3,7 проц. і ў Італіі — 11 проц. Уладзімір Ільіч Ленін указваў: «Не можа ў буржуазнай дзяржаве буржуазія даць сапраўды на культурныя мэты нічога апрача грашэй, бо кушы ёй патрэбны на забеспячэнне панавання буржуазіі, як класа». (Ленін. Творы, выд. III, том XI, стар. 430).

Сталінскія клопаты аб культурным росце працоўных, аб медыцынскім абслугоўванні і ўмацаванні іх здароўя знаходзяць сваё выражэнне ў штогоднім росце ў нашым бюджэце расходаў на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы.

Расход на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы ў 1939 годзе прадугледжваўся па бюджэту на 10,1 проц. вышэй, чым у 1938 годзе, а ў 1940 годзе на 48,6 проц. вышэй, чым у 1939 годзе.

Таварышы дэпутаты! З дзяржаўнага бюджэта БССР відаць, што адным з галоўных яго даходных артыкулаў з'яўляюцца адлічэнні ад прыбыткаў прамысловасці. Прамысловасць дае 356 млн. рублёў. Значыць, каб па-большэвіцку выканаць дзяржаўны бюджэт, трэба не толькі паспяхова выканаць вытворчыя планы, але і дабіцца перавыканання адлічэнняў па бюджэту, дабіцца няўхільнага росту прадукцыйнасці

працы, дабіцца найстражэйшага рэжыма эканоміі.

Аднак асобныя прамысловыя наркаматы, трэсты і прадпрыемствы дапусцілі ў 1939 годзе невыкананне плана накаплення і далей вялікія страты. Так, напрыклад, па шклоўпраўленню Наркамлегпрома БССР перарасход па сабекошту за 1939 год склаў 3,5 млн. рублёў, у тым ліку па паліву — 767 тыс. рублёў, пэхавых расходах — 500 тыс. рублёў, агульназаводскіх расходах — 763 тыс. рублёў.

Вяжнерудтрэст галоўнага ўпраўлення прамысловасці будматэрыялаў (кіраўнік трэстам тав. Рубінштэйн) даў звышпланавых страт за 1939 год 1.793 тыс. рублёў.

Па Белгалоўмаслапрому Наркамата мясамалочнай прамысловасці ў 1939 годзе з-за адсутнасці належнай фінансавай дысцыпліны, безгаспадарчасці мелі месца страты: па нястачы матэрыялаў — 213 тыс. рублёў, перарасход адміністратыўна-ўпраўленчаскіх расходаў і зарплаце — 315 тыс. рублёў, страты ад спісання даўгоў — 198 тыс. рублёў.

Па сістэме Наркаммясцпрома БССР, не гледзячы на меўшыяся некаторыя станоўчыя зрухі ў рабоце за 1939 год, па фінансавай гаспадарцы і эканамічных паказальніках, аднак, дапушчаны яшчэ буйныя недахопы. Так, па аднаму хімкульттрэсту перарасход па сабекошту за 1939 год склаў 1.269 тыс. рублёў. Асабліва трэба адзначыць страты ад браку па заводу, што складае 150 тыс. рублёў.

Як бачыце, таварышы дэпутаты, прыведзеныя даныя гавораць аб тым, што ў асноўным страты падаюць пераважна па перапал паліва, на неэканомнае расходванне сыравіны і брак прадукцыі. Таму нашым гаспадарнікам трэба звярнуць сур'ёзную ўвагу на эканомію паліва, эканомнае расходванне сыравіны і не дапускаць браку прадукцыі. А ўказаныя наркаматы, трэсты і прадпрыемствы няхай гэта ўлічаць і забяспечаць у 1940 годзе выкананне плана па накапленню поўнасцю.

Выкарыстанне наяўных рэзерваў прамысловасці забяспечыць паспяховае выкананне заданняў па адлічэннях прыбыткаў у бюджэт.

Велізарныя рэзервы, што тояцца ва ўсёй нашай прамысловасці, дадуць свае багатыя плады толькі ў тым выпадку, калі пытанні гаспадарчага разліку, баланса, фінансавага плана будуць штодзённа стаяць у цэнтры ўвагі гаспадарнікаў. Перш за ўсё трэба скараціць залішнія звенні снабжэнча-збытавых баз, арганізаваць іх работу з мэтай паскарэння абарачваемасці матэрыяльных сродкаў; распрацаваць тэхналагічны працэс вытворчасці з улікам скарачэння незавершанай вытворчасці і максімальна эканомна скарыстаць сыравінныя рэсурсы.

Таварышы дэпутаты, строгае выкананне бюджэта—справа велізарнай палітычнай важнасці. На справе садзейнічаць росту грашовых паступленняў у даходную частку бюджэта — гэта значыць дакладна і добрасумленна выконваць заданні па сацыялістычнаму накапленню.

Нас вучыць таварыш Сталін, што «справа не вычэрпваецца і не можа вычэрпацца адным толькі накапленнем. Трэба яшчэ ўмець расходваць накапляемыя рэзервы разумна, ашчадна, так, каб ні адна капейка народнага дабра не прапала дарма...» **(Сталін).**

Гэтыя мудрыя словы вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна павінны быць праграмай нашай штодзённай работы ў барацьбе за выкананне дзяржаўнага бюджэта, за выкананне ўсяго народнагаспадарчага плана.

Пад сцягам вялікай партыі Леніна—Сталіна, пад вадзіцельствам геніяльнага правадыра народаў Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна наша краіна пойдзе да новых перамог, да комунізма! **(Усе ўстаюць, бурныя апладысменты).**

*) Прамовы друкуюцца ў скарочаным выглядзе.

Зводка Наркамзема БССР

Аб ходзе веснавой сяўбы ў калгасах рэспублікі на 5 мая 1940 г.

(У процантах да плана)

ОБЛАСЦІ І РАЁНЫ	Усяго пасеяна ранявых без укосных і падпакроўных траў	У тым ліку				Шматгадовых падпакроўных траў
		Каласавых	Ільну	Бульбы	Адпагадовых траў	
Віцебская вобласць	47,3	67,2	60,2	6,5	7,5	41,5
Аршанскі	56,1	84,0	92,6	11,6	6,8	34,3
Асвейскі	42,6	60,2	47,5	1,2	1,5	55,0
Багушэўскі	55,8	86,2	77,1	6,9	8,3	47,0
Бешанковіцкі	32,1	51,5	31,6	1,4	4,5	38,9
Ветрынскі	40,5	55,3	49,8	1,5	9,2	45,8
Віцебскі	39,5	77,9	21,1	2,8	2,6	39,8
Гарадоцкі	30,2	42,7	23,3	3,5	0,9	42,4
Дрысенскі	58,1	85,0	55,6	3,1	11,7	47,6
Дубровенскі	32,4	42,0	54,1	3,1	—	33,9
Лёпельскі	61,1	81,4	67,1	20,4	11,9	26,6
Лёзненскі	36,9	50,0	52,9	0,6	8,1	39,1
Мехаўскі	42,9	55,5	58,6	1,9	5,3	34,5
Полацкі	43,8	72,6	41,6	7,6	3,2	29,4
Расонскі	44,6	64,3	39,8	5,6	5,8	61,5
Сенненскі	40,7	61,7	63,1	2,4	2,2	49,7
Сяроцінскі	41,2	63,1	46,8	5,1	—	41,1
Суражскі	54,4	82,1	66,0	3,3	0,6	28,4
Талачынскі	51,6	61,8	99,0	2,2	8,1	42,0
Ушацкі	67,4	91,3	92,6	9,4	13,8	55,1
Чашніцкі	71,6	88,3	92,3	21,4	49,5	48,6
Гомельская вобласць	34,9	78,3	31,3	7,5	11,4	23,9
Буда-Кашалёўскі	30,1	66,5	5,6	3,7	10,9	17,2
Веткаўскі	43,3	100,0	51,1	13,2	38,0	45,6
Гомельскі	35,7	77,5	29,7	15,8	18,8	42,3
Добрушскі	42,0	95,3	27,7	14,6	4,4	44,1
Жлобінскі	25,5	57,9	25,6	4,5	2,9	16,3
Журавіцкі	39,2	81,6	33,3	10,3	11,3	14,6
Кармянскі	32,4	74,3	44,5	3,5	—	32,5
Лоеўскі	31,9	70,4	40,5	13,4	10,4	15,7
Рагачоўскі	31,2	70,5	20,6	8,8	9,9	16,0
Рэчыцкі	34,5	75,6	16,9	10,9	14,9	22,1
Свяцілавіцкі	32,4	84,0	51,0	2,3	33,7	29,5
Уваравіцкі	39,3	79,2	59,6	3,6	5,9	23,3
Церахаўскі	33,1	82,0	27,5	2,6	13,6	19,3
Чачэрскі	44,1	98,3	35,0	3,8	6,5	24,3
Стрэшынскі	32,8	80,2	35,4	7,2	2,4	12,5
Магілёўская вобласць	35,0	56,6	53,9	6,8	7,2	31,8
Асіпавіцкі	49,0	72,8	82,2	15,2	43,4	76,4
Бабруйскі	43,4	77,8	27,0	20,0	16,8	41,8
Бялыніцкі	55,7	89,1	86,0	12,1	33,5	29,0
Бярэзінскі	46,9	78,9	91,5	12,3	23,8	41,1
Быхаўскі	22,2	41,2	19,7	11,6	22,5	25,3
Горацкі	38,8	52,1	62,7	0,2	3,4	31,8
Дрыбінскі	22,8	36,6	36,9	0,5	0,7	12,1
Касцюковіцкі	28,7	57,1	35,1	0,6	3,6	34,9
Кіраўскі	40,9	71,1	61,8	7,4	5,1	26,4
Клімавіцкі	27,0	51,8	35,3	0,3	—	26,1
Клічаўскі	59,3	80,3	86,6	28,5	—	71,0
Круглянскі	31,2	34,8	81,9	1,1	—	31,3
Крычаўскі	40,9	67,6	44,0	6,0	2,7	39,6
Магілеўскі	33,0	50,8	54,2	7,9	7,6	[illegible]
Мсціслаўскі	30,8	50,1	40,2	0,03	8,2	21,3
Прапойскі	37,5	80,5	45,8	10,4	3,0	38,5
Хоцімскі	33,8	62,5	44,7	3,6	—	34,4
Чавускі	33,0	55,1	41,7	3,1	—	21,1
Чэрыкаўскі	18,3	43,4	24,4	0,2	1,1	28,0
Чырвонапольскі	44,8	79,6	54,3	12,2	—	34,6
Шклоўскі	27,3	25,2	76,6	3,2	0,8	40,8
Мінская вобласць	50,4	77,4	59,4	15,7	23,1	35,6
Барысаўскі	51,9	76,6	42,3	10,5	7,1	22,0
Бягомльскі	48,9	78,9	35,3	14,1	4,6	38,3
Грэскі	57,0	94,9	83,6	19,7	24,0	63,4
Заслаўскі	48,2	67,6	56,9	3,9	11,5	34,0
Копыльскі	63,0	98,1	95,5	16,3	52,1	55,4
Крупскі	48,5	72,2	48,8	10,2	5,8	28,8
Лагойскі	46,9	63,1	70,0	8,8	22,1	27,0
Любаньскі	34,9	62,2	56,0	23,7	7,0	13,7
Мінскі	61,4	83,6	67,4	19,1	18,2	27,4
Плешчаніцкі	41,9	69,3	36,5	9,7	5,3	16,3
Пухавіцкі	51,8	82,0	72,6	17,8	19,1	49,2
Слуцкі	55,6	81,5	70,0	29,1	31,8	51,1
Смалявіцкі	49,6	76,9	78,1	10,7	10,1	22,5
Рудзенскі	54,2	90,9	69,7	7,1	13,2	23,3
Старадарожскі	40,4	85,8	34,8	21,8	13,7	27,2
Старобінскі	51,1	74,7	92,6	39,9	10,0	39,2
Уздзенскі	46,2	74,9	21,4	6,9	102,2	28,0
Халопеніцкі	41,1	65,9	35,5	4,1	1,1	25,9
Чэрвеньскі	50,3	85,2	84,4	11,9	15,4	34,0
Чырвонаслабодскі	61,0	91,3	90,7	36,4	17,0	59,3
Дзержынскі	45,2	64,6	33,4	4,9	77,4	32,9
Палеская вобласць	43,4	91,8	61,5	23,4	25,8	42,5
Брагінскі	51,2	99,9	65,0	15,3	70,4	72,8
Васілевіцкі	37,1	92,2	52,0	9,3	1,3	6,4
Глускі	43,7	97,1	32,9	12,5	50,7	24,6
Даманавіцкі	41,1	95,1	58,8	14,0	9,5	29,8
Ельскі	45,7	100,8	90,7	36,7	15,2	64,6
Жыткавіцкі	57,2	99,9	82,7	76,3	15,0	33,8
Камарынскі	40,0	92,5	58,5	27,5	36,5	18,4
Капаткевіцкі	45,1	98,7	63,2	30,4	41,0	50,9
Лельчыцкі	43,7	100,3	95,2	71,8	19,0	47,7
Мазырскі	40,4	100,3	78,0	16,4	3,3	50,6
Нараўлянскі	42,8	102,1	80,0	14,9	5,0	59,0
Парыцкі	42,1	95,3	55,3	13,5	15,0	26,6
Петрыкаўскі	44,6	87,7	76,4	53,4	16,0	55,0
Тураўскі	50,0	73,7	68,2	36,6	89,0	59,3
Хойніцкі	40,9	91,5	30,5	5,7	24,3	31,4
Калінкавіцкі	38,9	49,5	56,4	15,3	11,2	42,7
Акцябрскі	42,7	98,0	35,2	13,6	4,0	36,9
Усяго па БССР	42,2	74,7	55,9	10,8	11,2	35,4
Было на 30/IV-40 г.	22,3	38,2	27,6	4,1	5,0	20,8

СПРАВАЗДАЧНА-ЭКАНАМІЧНЫ АДДЗЕЛ НКЗБ.

З А Р У Б Я Ж О М

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў НАРВЕГІІ

Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 7 мая. (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне германскай арміі паведамляе:

Становішча ў Нарвіку — без змен. Германскія самалёты бамбардыравалі англійскія калоны і рассеялі іх. Непрыяцельскі крэйсер, які знаходзіўся непадалёку ад Нарвіка, пашкоджан паветранай бамбардыроўкай. Адзін непрыяцельскі гідрасамалёт патоплен. Германскія войскі, якія прасоўваюцца на поўнач з раёна Намсоса і Гронга, дасягнулі Мас'ен.

У Скагераку патоплена непрыяцельская падводная лодка. Два англійскія самалёты былі збіты германскімі знішчальнікамі.

Англійскія паведамленні

ЛОНДАН, 7 мая. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, саюзныя войскі ў Нарвегіі прадаўжаюць акружаць германскія войскі ў раёне Нарвіка. Нарвежскія войскі дасягнулі чыгункі, вядучай з Нарвіка да шведскай граніцы.

Нарвежскія войскі ўтрымліваюць свае пазіцыі ў даліне Гаульдален паміж Рэросам і Стэрэнам. Нарвежскія войскі ў Трусіле, на паўночны ўсход ад Эльверума, пасля эвакуацыі саюзных войск адступілі.

Па вестках агенцтва Рэйтэр, за апошні месяц англічане страцілі на ўсіх франтах 48 самалётаў. Агенцтва сцвярджае, што немцы за гэты перыяд страцілі 138 самалётаў.

Англійскае міністэрства авіяцыі паведамляе, што дзве англійскія лятаючыя лодкі, стаяўшыя на якары ля ўзбярэжжа Нарвегіі, былі пашкоджаны кулямётным агнём германскіх самалётаў.

Водгукі ў ЗША на няўдачы англійскіх войск у Нарвегіі

Н�ЬЮ-ЙОРК, 6 мая. (ТАСС). Увесь амерыканскі друк шырока абмяркоўвае пытанне аб тым, ці пераўзыходзіць германская паветраная магутнасць англійскую марскую магутнасць. Агенцтва Юнайтэд Прэс публікуе артыкул адмірала ў адстаўцы Стырлінга, які піша, што «калі праўдападобны германскія сцвярджэнні аб патапленні германскімі самалётамі англійскага лінкора, то гэта яшчэ не даказвае, што лінкоры страцілі сваё значэнне».

Далей Стырлінг піша, што ў час мінулай вайны быў знойдзен сродак абароны лінкораў ад падводных лодак. Таму, указвае ён, няма падстаў меркаваць, што і зараз не будзе знойдзен эфектыўны сродак абароны лінкораў ад авіяцыі. Тым не менш, калі германскія паведамленні пацвердзяцца, то «прэстыжу англійскага флота будзе нанесена велізарная шкода».

Газета «Нью-Йорк таймс» змясціла артыкул свайго ваеннага аглядальніка Балдуіна, які піша, што, па заяве Германіі, за час з пачатку нарвежскай кампаніі ёю было знішчана 15 англійскіх і французскіх караблёў і каля 20 караблям учынена значная шкода. Гэтыя страты, а таксама неабходнасць рамонту некаторых караблёў, па думцы Балдуіна, моцна зменшылі магутнасць англійскага флота.

Балдуін лічыць, што «тактыка і стратэгія марскога флота павінны быць змененыя. Стратэгічнае астраўное становішча Англіі больш не забяспечваецца адным падводным флотам».

ЛЁС ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА НАРВЕЖСКАЙ АРМІЯЙ

БЕРЛІН, 6 мая. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро, спасылаючыся на весткі з Стакгольма, перадае, што англічане ў час свайго адыходу з Ондальснеса прымусілі адплыць разам з імі з Нарвегіі галоўнакамандуючага нарвежскай арміяй генерала Рутэ. Генерал Рутэ зараз знаходзіцца на шляху ў Англію.

ІНТЭРНІРАВАННЕ АНГЛІЙСКІХ МАРАКОЎ У ШВЕЦЫІ

ЛОНДАН, 6 мая. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, 43 матросы з англійскага эсмінца «Хантэр», патопленага 8 красавіка ў час бою ля Нарвіка, прыбылі ў Паўночную Швецыю. Усе матросы інтэрніраваны.

АПУБЛІКАВАННЕ СПІСКА ЗАГІНУЎШЫХ АНГЛІЙСКІХ ЛЁТЧЫКАЎ

ЛОНДАН, 6 мая. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што міністэрства авіяцыі апублікавала спісак загінуўшых і прапаўшых без весці лётчыкаў англійскага ваенна-паветранага флота. У гэтым спіску значыцца 119 імён.

ВЫСТУПЛЕННЕ САЙМОНА

ЛОНДАН, 5 мая. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што на сходзе нацыянал-лібералаў у Лондане выступіў міністр фінансаў Саймон, які апраўдваў рашэнне ўрада аб адкліканні войск з Паўднёвай Нарвегіі. Адказваючы на крытыку ўрада і асобных яго членаў, Саймон заявіў, што ў кабінеце наглядаецца адзінства поглядаў. Ацэньваючы ваенную абстаноўку, Саймон указаў, што «зараз трэба зрабіць тры вывады: па-першае, пасля 8 месяцаў вайны мы зразумелі, што нам прадстаіць барацьба з ворагам, уладаючым велізарнай ваеннай магутнасцю. Па-другое, Англія праяўляе рашымасць прыняць выклік з боку Германіі. Магчыма, пройдзе некаторы час, перш чым будзе поўнасцю ўсвядомлена, наколькі вялікая небяспека. Па-трэцяе, што-б у далейшым не здарылася, мы будзем прадаўжаць барацьбу да таго часу, пакуль не дабіемся перамогі».

ПРЫБЫЦЦЁ КУТА У ЛОНДАН

ЛОНДАН. 5 мая. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, міністр замежных спраў ва ўрадзе Нюгарсвольда Кут і ваенны міністр Льюнберг прыбылі сёння ў Лондан для перагавораў з англійскім урадам.

Да будаўніцтва чыгункі Кеміярві—Куолаярві

СТАКГОЛЬМ, 6 мая. (ТАСС). Хельсінскі карэспандэнт газеты «Афтонбладэт» паведамляе, што фінляндскі ўрад рашыў у тэрміновым парадку правесці падрыхтоўчыя работы для пабудовы чыгункі ад Кеміярві да Куолаярві.

СВЯТКАВАННЕ ЗА РУБЯЖОМ СТАГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ЧАЙКОЎСКАГА

ЛОНДАН, 6 мая. (ТАСС). Музыкальныя арганізацыі Англіі намячаюць рад канцэртаў у азнаменаванне стагоддзя з дня нараджэння вялікага рускага кампазітара Чайкоўскага. Вялікі канцэрт з твораў Чайкоўскага, арганізаваны таварыствам культурнай сувязі з СССР, адбудзецца 9 мая ў буйнейшым канцэртным зале Лондана—Куінс Хол.

Брытанская радыёвяшчальная кампанія 22 мая і 2 чэрвеня арганізуе спецыяльныя радыёперадачы, прысвечаныя Чайкоўскаму. Грамафонныя кампаніі «Колумбія» і «Хіз мастэрс войс» выпускаюць пласцінкі з рознымі творамі Чайкоўскага ў выкананні аркестраў лонданскай філармоніі і Брытанскай радыёвяшчальнай кампаніі.

БЕРЛІН, 6 мая. (ТАСС). Германская газета «Дэйчэ альгемейне цэйтунг» надрукавала артыкул пад загалоўкам: «Совецкі Саюз ушаноўвае Чайкоўскага». У артыкуле гаворыцца: «7 мая спаўняецца сто год з дня нараджэння Чайкоўскага. Совецкі Саюз ушаноўвае памяць вялікага рускага кампазітара. Ва ўрачыстасцях прыме ўдзел увесь совецкі народ. Газета ўказвае, што «Чайкоўскі з'яўляецца адным з любімых кампазітараў у Совецкім Саюзе. Чайкоўскі черпаў тэмы для сваіх музыкальных твораў у глыбінах рускай народнай творчасці, і таму яго музыка так глыбока пранікла ў народ».

ТАЛІН, 6 мая. (ТАСС). Эстонская грамадскасць шырока адзначае стогадовы юбілей з дня нараджэння вялікага рускага кампазітара Чайкоўскага. У праграмах грамадскіх і школьных канцэртаў у Эстоніі творы вялікага кампазітара займаюць віднае месца. У мінулыя гады ў эстонскіх тэатрах з вялікім поспехам ішлі оперы Чайкоўскага «Пікавая дама» і «Яўгеній Онегін». У цяперашнім зімовым сезоне вялікі поспех мелі пастаўленыя ў тэатры «Эстонія» балеты «Лебединое озеро» і «Щелкунчик».

Дзейнасць адміністратыўнага совета ў Нарвегіі

ОСЛО, 6 мая. (ТАСС). Старшыня адміністратыўнага совета Крыстэнсен і кіраўнік дэпартамента фінансаў і працы Ялдалі прадстаўнікам друку тыднёвы агляд дзейнасці адміністратыўнага совета.

Крыстэнсен указаў, што акупіраванная вобласць моцна расшырылася. Гэтая вобласць прадстаўляе сабой тыл тых раёнаў, дзе адбываюцца ваенныя аперацыі немцаў. Граніцы заўсёды мяняюцца. Адміністратыўную дзейнасць у акупіраваных раёнах ажыццяўляюць губернатары, якія павінны супрацоўнічаць з губернскімі камітэтамі. Гэтыя органы вялікі ваюць уладу, якой звычайна карыстаюцца губернатары і іх дапаможныя органы. Яны дзейнічаюць у адпаведнасці з указаннямі германскага ўрадавага камісара Тэрбовена. Адміністратыўны совет будзе прадстаўляць сабой вышэйшую інстанцыю ў акупіраваных абласцях. У акупіраваных раёнах усе тэрыторыі знаходзяцца пад пагрозай нападу.

Сярод многіх пытанняў, якія абмяркоўваліся адміністратыўным советам разам з германскімі ўладамі, варта ўпамянуць пытанне аб пераходзе прадпрыемстваў, якія знаходзяцца ў акупіраваных абласцях, да вытворчасці прадукцыі для грамадзянскіх патрэб.

Адказны рэдактар Т. С. ГАРБУНОЎ.

Уп. Галоўлітбела № Л—1426. Мінск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49. М., Л., Ш. 8